

TINGBOK
for
LIER, RØYKEN og HURUM
1680

Ved Gunnar W. Knutsen og Bodil Chr. Erichsen



TINGBOKPROSJEKTET

Oslo 2001

TINGBOKPROSJEKTET
Historisk institutt
Postboks 1008 Blindern
0315 Oslo

<http://www.hf.uio.no/hi/prosjekter/tingbok>

Tingboken er utgitt med støtte fra Anders Jahres fond til vitenskapens fremme.

FORORD

Dette er en elektronisk kildeutgivelse fra Tingbokprosjektet. Disse nye utgivelsene bygger videre på våre tidligere trykte kildeutgivelser. Vi velger å presentere kildeavskriften i denne formen for både å kunne nå et større publikum og samtidig redusere utgiftene ved utgivelsen.

De elektroniske kildeutgivelsene mangler de arbeidskrevende person-, steds- og emneregisterene som de trykte utgivelsene har hatt. Til gjengjeld er de søkbare, og gir dermed leserne nye muligheter for å finne

Til denne kildeutgivelsen har vi valgt å bruke filformatet Portable Document Format (PDF), som vi mener vil gi den beste lesbarhet for fremtiden. Dette filformatet kan leses på alle typer datamaskiner, og sidene vil alltid beholde den samme layouten som vi har ønsket når avskriften ble utgitt. I tillegg har vi valgt å gi boken en layout som også egner seg for utskrift og innbinding, dersom noen skulle ønske å gjøre det.

For Tingbokprosjektet

Stipendiat Gunnar W. Knutsen

AVSKRIFTSFORKLARING

Denne tingboken ble skrevet av i Registreringsgruppa i Lier. Gruppa ble, som en del av Dokumentasjonsprosjektet ved universitetene i Norge, ansatt av arbeidsmarkedsetaten for å transkribere tingbøker fra 1600-tallet i to år og fem måneder. Ca. 20 personer var ansatt i gruppa, som det aller meste av tida bestod av seks innskrivere. 30 års protokoller ble skrevet av.

Vår målsetning i er å gjengi teksten så kildetro som mulig. I tråd med Tingbokprosjektets tidligere praksis har vi likevel av effektivitetshensyn, i noen henseender valgt å ikke gjengi teksten nøyaktig slik den står i tingboka.

Det gjelder for det første store og små bokstaver. I tingbøkene brukes store og små bokstaver om hverandre, slik at navn kan være skrevet med liten bokstav, og store bokstaver kan forekomme midt inne i et ord. Ofte er det vanskelig å vite om bokstaven faktisk er stor eller liten. Det er enighet i fagmiljøet om at bruken av store og små bokstaver ikke er meningsbærende. Avskriverne har måttet foreta bevisste tolkninger av teksten, og leseren bør være oppmerksom på dette.

For det andre har vi valgt å ikke markere latinske bokstaver. Grunnen er at en del ord er skrevet med delvis latinske bokstaver. Vi syntes det var unødvendig å bruke tid og krefter på å finne brukbare rutiner for å markere dette på en fornuftig måte.

Flere forhold kunne vært drøftet og redegjort for. Transkripsjoner som denne er resultat av uendelig mange vurderinger.

Ukjente ord og uttrykk kan søkes i oppslagsverk som *Norsk Historisk Leksikon*, eller Otto Kalkars *Ordbok til det ældre danske sprog (1300-1700)*.

Tingbok for Lier, Røyken og Hurum 1680

f 1a

J Jessu naffn allenne, ||
wj worris kald betienne, ||
o herre from, ||
med oss wdj dom ||
du ville werre tilstede, ||
wj hierteligen beede, ||

Anno 1680 denn - 18 Febr/uary/ || er retten administreret paa denn
anor||nede tingstue Synndre Valde vdj Lier || offuuerendiss
Konng/elig/ Ma/yestets/ fougit || samme stedz erlig acht och
welfornemme || mand S/eigneu/r Johann von Cappellen med ||
bøidelennsmannen welfornomstige || Tosten Olssen Valde samt
effter||schreffne laugrett, || Anderss Wiuelstad, Joenn Wall, Christen
Søffue, Lauridz || Hoffuerud den eldre, Torre Norbye, Helge
Renschoff || Søffren Reenschoff, Peder Berflot, Jonn Justad, || Jonn
Torssmissrud, Christopher Lindenis, och Jacob || Torstad, ||

Erlig acht och welfornemme mand S/eigneu/r Ped/e/r Jens/en/ || paa
Bragenis paa den hed/e/rlige mands || H/err/ Jochum Grøndbechs wegne lod
fredlysse || prestebollids tilligende schoffue i Lier at || jngen vden hans
minde nogit der vdj || hug/e/r eller huge lad/e/r vnd/e/r den || straff lougen
paabiuder, Huor||effter hand var tingsvidne be||gierrendiss, ||

Erlig, acht, och welfornemme mand Amund || Erichssen paa Gilhuus effter opsettelsse || vdinden den sag om Dalengen jmod sin || contrapart Michell Tranndbye, frem||kom for retten berettid med sin be/mel/te || vederpart at verre forligt vdinden || huis pannttegods i bemelte eng som || s/alige/Haluord Asslachssen der vdinden war || berettigid och hans sødschinde Peder || Asslachs/en/ Nøstwed och søsteren Amund Erichs/ens/ ||

f 1b hustrue er tilfalden, paa den maade att || Amud baade paa hans be/mel/te verbrod/e/rs vegne || effter førige i rette lagde fuldmagt, och paa || sin hustruis vegne til Michell Haagens/en/ || affstaar ald den arffueret dennem derud||inden tilkommer som Michell Haagens/en/ || for dennem och derris arffuinger schall || følge och tilhørre och dj effter denne dag ey || der vdinden kiendiss nogen ydermerre lod || dell ret der wdinden at haffue i nogen maader, || och haff/ue/r derforre annamit och opborren fuld || fornøielsse baade for eyendommen och huis || landschyld der aff til denne dag er forfalden || nemlig sytten rdr: saa hann/em/ toch sigt || aff Amund Gilhus paa egen och sin verbrod/e/rs || vegne i alle maad/e/r Huor effter Michell || Haagennssen tingsvidne var begierendiss || Datum vt supra, ||
Joen Clemidsdall i Lier møtte vdj rette och jmod be/mel/te Amud || Gilhusis forlig vdinden deris haffte trette om Dalengen || formentte at verre paa sin hustrus vegne saa || ner odelssmand til be/mel/te omtuistede pandt i Dalengen || at jndløsse som Michell Trandby och derforre || vill haffue sig forbeholden derpaa at talle || naar leiligh/ed/ sig for hannem begiff/ue/r och {der||forre} til dis bedre opliussning begierid gien||part til huis jmellom Amund Erichssen || och Michell Trandby der vdinden er passeritt || Datum vt supra, ||

Erlig mand Christen Renschouff i Lier i retten frem||lagde ved sin fuldmegtig erlig acht och welfornemme || mand Mo/nseigneur/ Peder Jenssen paa Bragenis en rigens || cit/ation/ off/ue/r nogle vindissfolch som er steffndt at proffue || om huis ærrørige tileg Christopher Haarberg || ibid/em/han/nem/ schall haffue tillagt med flerre som || i samme steffning findiss jndført aff dato || Aggersshuuss den 15 /Decem/bris/ 1679. || Effter steffningens tilhold fremkom vindisfolch ?? (hull i org. protokoll) || først Tosten Olssen Valde i Lier vandt effter afflagde ed || at den tid som

steffningen formelder om end vill || aff Lier almue for H/err/ assessor och laugmand || S/eigneu/r Laurids Christens/en/ kom i laugrettid ||

och afflagde derriss laugrettiseed paa Gilhuus, Da || begynte endell aff dennem som haffde giort derriss || laugrettiseed och hafde en talle j mellom sig paa || gulffuit mens huad det var ved hand iche, Da || spurde Johan von Cap/pellen/ K/ongelig/ M/ayestets/ fougid huad det schulle bety || da suarrede Christopher Haarberg och sagde at Christen || Renschhoff var suag, Kong/elig/ M/ayestets/ fougid spurde hannem || til jgien huad det war at verre suag, dertil sagde || Christopher det er wj schall hielpe hannem paa sechen || vidre hafde hand iche at prouffue ||

f 2a

2 Amund Erichssen paa Gilhuus i Lier proffuit effter afflagde || æed at samme tid nogen stund førind Christen Renschhoff || kom paa tingstuen da hafde dj som var || i hans huus hos laugmanden nogen samtalle || tilsammen saalediss lydende naar Christen || Reenschhoff kommer och vill giørre hans || laugrettissæed da vilde dj begierre || at hand iche schulle bliffue i laugrettid med dennem || Nogid der effter kom Christopher Haarberg || jnd paa tingstuen |: men tilforn sad || och løb hand i kammersit |: och gjorde sin laug||rettissæed, Jmidlertid kom Christen Reenschhoff || och schulle ochsaa giørre hans laugrettiseed, da talte || dj j mellom huerandred som var paa gulffuit || som hand iche ved huem var at dj ville || iche haffue Christen Renschhoff med i laugrettid, Da || tilspurde laugmanden dennem til samplige || som da war tilstede huad aarsage der var || till at dj iche ville haffue hannem med sig wdj || laugrettid, Da suarit endell mens hand ved || iche huem det war, at Suend Landzfald er nu || død som hielpede hannem paa sechen, || Da tog Christen Renschhoff sine pendinger || jgien och løb fra borid, der hand kom || mit paa gulffuit, der stod Christopher || Haarberg da sagde Christen Renschhoff || du er en hundsfodt Christopher Haarberg, || och jntid hafde meerre at proffue, ||

3. Haluor Pederssen Meeren fremkom || och proffuid at da Christen schulle giørre sin || laugrettissæed, da lagde hand ||

pending/e/r paa borid, Da sagde dj andre som schulle || giørre deris laugrettissæed at dj vilde iche haffue || Christen Renschhoff med dennem i

f 2b

laugrettid dj ville || først hielpe hannem aff sechen, huem det var || aff den/nem/ wed hand iche, Da sade laugmanden || en mands ærre er iche voxssen paa en gran||top, tag/e/r ed/e/r warre, j det samme talde K/ongelig/M/ayestets/ || fougid Johan von Cap/pellen/ til Christen Rennschoff huor || det var fatt med hannem, huor til Christopher || Haarberg sagde hand var suag, hafde jntid vidre, || at proffue, ||

4. 5. 6. Laurids Hoffuerud den øngre, Laurids Quagstad, och || Nilss Meeren effter afflagde eed proffuit at be/mel/te tid || och sted hørde dj at K/ongelig/M/ayestets/ fougid Johan von Capp/ellen/ sagde || huad feiller ed/e/r paa Christen Renschoff, at I iche || vill haffue han/nem/ med ed/e/r i laugrettid sagde || hand til alle den/nem/ som da at gjørre deris laug||rettisseed var forsamlid, Da suarrede allene || Christopher Haarberg vj feiller jntid andet paa || hannem end hand er nogit suag, och ydermeere || sagde Nils Meren hand hørde tilforn den || tid Christen Renschoff schulle gaae frem || till laugmanden och gjørre sin æed, at Christopher || Haarberg sagde til hannem du faar tage || aff dig sechen førind du gaar frem och || hørde at dj andre momlid det samme som gjorde || sin laugrettiseed menns iche ved nogen || serligen at naffngiffue, ||

7. {8} Hans Morch fremkom for retten proffuit || effter afflagde eed den tid Christen Reenschoff || kom jnd be/mel/te tid i stuen da sagde dj did kommer || som schulle gjørre deris laugrettisæed jmellom || sig |: som hand iche veed huem aff den/nem/ || det var |: dj ville iche haffue Christen || Reenschoff med dennem i laugrettid, || Da spurde laugmanden huad dj hafde || hannem at schylde, huortill jngen || anden suarrit end Christopher Haarberg || der var en schulle hielpe hannem end || sech paa, Da sagde Christen Renschoff || til Christopher Haarberg, huad haff/ue/r || du mig at schylde, Christopher suarid || du stotter seent miell i || munden paa alle dj det sig/e/r, ||

f 3a

8. Daniell Huam proffuit ord fra ord || lige som Hans Morch omwundet?? || haf/ue/r huorpaa hand gjorde sin eed, || Nilss Sebiørnnsen paa Christen Haarbergs wegne || tilspurde disse som schreffne prouff om Christen || Reenschoff schød dennem til proffs om dette || da dette passerit, Huor til dj suarrit nej || Mo/nseigneur/ Peder Jenssen paa Bragenis paa Christen || Renschoffs vegne formeener at det er || noch schudt til proffs effterdj dj er lofflig steffnd || och allerrede haff/ue/r afflag derriss proffning || och begierid

med stefningen vidre motte forris || fort, Da bleff dj øffrige fremkaldet jblandt den/nem/ || fremkom først Simmen Sørrum i Lier och forre||gaff at hand jntid ved med hannem at beschylde vden || det erlig och got er, Mens haff/ue/r hørt paa Gilhus saa || och nogen tid som et ordsproch hørt at Suend Lannd||fald schulle hielpe hannem paa sechen, || Laurids Køsterud ved Christopher Kiøsterud fremlagde || sin tilstand vdinden denne sag aff dato = || Køsterud den 18 Febr/uary/ 1680. || Laurids Korssrud lod j rette legge sit jndleg udj dene || sag aff dato Korssrud den 16 Febr/uary/ 1680. || Olle Justa berettiss aff Jngbrit Vefferstad och Christen || Scheggerud at hand liger siug || Laurids Kopperud schall ochsaa werre siug och haff/ue/r || ligit ved sengen siden juull som || Helge Renschoff berettid, || Christopher Kiøsterud, Olle Kiøsterud, Botell Berschoff || Olle Myrre, Olle Valde, Olle Helgerud || Haagen Egge, Jngbrit Vefferstad, Christen || Scheggerud, Gullich Hennem, Anders Hellom || Lasse Offren, Mortten Offue, Erich Hallingstad || Torchill Reerstad Knud Sørrum bleff tilspurt || om dj ved med Christen Reenschoff nogid, eller || ved han/nem/ andet at efftersige vden det som || en erlig mand velleiner och anstaar || Huor til en effter annden suarid at || dj ey ved nogid vsømmelig hann/em/ || at efftersige j nogen maader, || Peder Jens/en/ paa Bragenis paa Christen ||

Reenschofs vegne formeener at effterdj dj meeste och || fleste proff prof/ue/r paa Christopher Haarberg saa || vel som Simmen Sørrum som selff vedgich || her i dag for retten at denne beschylding och ømell || er allenne kommen fra dj tuennde personer, att || Christen Reenschoff for deriss vbillig och v=||sandferdig tilleg er af veledle H/err/ assesor och || laugmand Laurids Christens/en/ forschut fra at giørre || sin laugrettiseed, formeener derforre at for/schreff/ne || tuende personer bør at lide effter m/annhelge/b/olchen/ 21 cap/itel/ saa || vel som der vdinden at giffue hannem hans || herpaa anvende bekosting jt halff hundrede rdr: || Huorpaa hand effter foranmelte winnissbiurds || formeld eschid en forsuarlig dom, || Paa Christopher Haarbergs vegne fremkom Nilss Butdale || i Lier och sagde efftersom mestedeellen aff profuene || prof/ue/r at dj andre som schulle giørre derris laugrettis||æed schulle hafue sagt at dj jntid ville hafue han/nem/ med || sig vdj laugrettid, men huem det var vd aff || den/nem/ viste dj iche at nafngiffue och det schulle verre || sched førind som Christopher Haarberg kom ind || i stuen, som kand fornemmis aff Amund || Gilhuusis proff iche heller kommer?? dj andre || vdj derris profning at hand schulle beschylt Christen ||

f 3b

Reenschoff for nogit verligt, mens som en || andell aff profuene prof/ue/r at hand schulle verre || suag ved hand iche om saadant schulle verre || hans ærre nogit anrørende, men at hand || derforre for Christen Renschofs tiltalle || maa bliffue frikiendt och Christen Reenschoff der || jmod at bliffue tilfunden at erstatte han/nem/ || billig kost och terring huorpaa hand en || retmesig dom forvartiid, Peder Jenssen suarid || denne Nils Buttedalss snach setter jeg vdj domerens || schiøensomh/ed/ och nu som tilforn eschid dom || Simmen Sørrum haff/ue/r jntid vidre at forregiffue || end allerede jndført er, || Hans K/ongelig/ M/ayestets/ fougid formener Christopher och Simen || bør bøde Hans K/ongelig/ M/ayestets/ sigt effter m/annhelge/b/olchens/ 21 cap/itel/ || Parterne bleff tilspurt om dj vidre dene sinde || hafde vdj rette at forrefgiffue huor til bleff suarid || aff Nils Buttdal paa Christopher || Haarbergs vegne nej, || Dene sag opsat til retschiienede betenching ||

f 4a til paafølgende neste sageting och sted som || aff Kong/elig/ Ma/yestets/ fougid vedbørlig beramendiss || vorder till huilchen tid forrelegis den off/ue/r||hørige Laurids Korssrud effter den høy øffrigh/ed/ || høy anseeligst steffning vdj rette at comparere || och tilsuarre steffningens formallie med || mindre hand da kand louglig med tuende || vidne ved æd bekreffte at hand er saalunde || forhindret saa hand iche kand comparere || saafremt hand derforre iche vill vndgielde || huad retmessig paafølge kand, til den || tid haff/ue/r parterne nemlig cit/anten/ och hans || forreholdende vederparter Christopher || Haarberg och Simmen Sørrum jgien || vdj rette at møde med huis dj vidre || sig till paastan tienlig erachter, saa || schall |: nest Guds hielp |: der vdinden || bliffue ordelit som loug och ret vdj || slige tilfelde medholdig er Datum || vt supra, ||

Anno 1680 den - 16 Martj er retten administrerit paa || denn anornede tingstue Walde i Lier prestegiæld off/ue/r||werendiss K/ongelig/ M/ayestets/ fougit S/eigneu/r Johan von Cappellen || bøidelenssmanden Tosten Olsen Valde med efftersch/reff/ne || laugrett, || Christopher Gaasserud, Amund Jensvold, Baar Gundrud, || Anderss Sylling, Laurids Sørissdall, Christen Søffue, || Joen Torssmissrud, Helge Renschoff, Phillipus Kieldstad, || Baar Egge, Olle Egge, och Jacob Torstad, ||

Erlig och welfornemme mand Johann von Cappelen || i retten jndlagde en wnderschreffne restands paa || Lier almue resterende K/ongelig/ M/ayestets/ schatter och jordebogens || rettigh/ed/ huor effter hand med dj schyldige giorde || rigtigh/ed/ och wedgich alle tilstedeverrende at schyldig || verre och som dj louligen er atvaritt ved || varsell aff lensmanden at møde haff/ue/r off/ue/r || ald sin restands jt schriffelig tingsvidne || verrid begierendiss, restandsen aff dato Bragenis || den 16 Martj 1680. ||

Anno 1680 den 17 Martj er rett administrerit || paa den andornede tingstue Hualle i Lier prestegield || off/ue/rverendiss Kong/elig/ M/ayestets/ fougit S/eigneu/r Johan || von Capp/ellens/ søn och fuldmegtj erlig och velforneme || karl Mo/nseigneur/ Johan Johanssen von Capp/ellen/ med || bøidelenssmanden welfornomstige || Tosten Valde med efftersch/reff/ne laugret || Anderss Vuelstad, Jonn Vaell, Christen Søffue, Larss || Hoffrud?? den eldre Toer Norbye, Helge Renschoff || Søffren Renschoff Ped/e/r Berflot, Joen Justa, Joen || Tormissrud, Christopher Lindenis och Jacob || Torstad, ||

f 4b

Erlig, acht, och velfornemme mand S/eigneu/r Ped/e/r Jens/en/ || paa Christen Renschoffs vegne vdinden || den paasteffnte sag med Christopher Haarberg || eschid en forsuarlig dom || Christopher Haarberg frembragte i rette || Aslach Amunds/en/ som tilstod at jndførte || tid Christen Renschoff var affvist at giørre || sin laugrettiseed och sagde til Christopher || Haarberg huad haff/ue/r I at sige Christopher || suarid jndtid, J er ret en hundsfudt sagde || Christin (Christen) Renschoff til Christopher Haarberg, || huorpaa hand giorde sin eed, || Hertill suarid Ped/e/r Jens/en/ at Amud Gilhus || var sist her for retten da haff/ue/r hand allene || proffuit j blandt and/e/re førde proff som || for jndført er som iche haff/ue/r proffuit || nogid om at Christen Renschoff kaltte Christopher || Horberg en hundsfot som Amud haff/ue/r || proffuit om førind nu hand haff/ue/r frem||led hans søn Aslach Amuds/en/ samme hans || ord att stadfeste, Huorforre hand formener || at hand iche bør at komme Christen Renschoff till || nogen forhindring paa dj proff som till||forn er ført paa Christopher Haarberg, mens || formener nu som før at

Christopher || Haarberg bør at lide effter m/annhelge/b/olchen/ 21 cap/itel/ ||
saa vel som at erstatte hannem 50 rdr: || i kost och terring, saa vel som
Simen || Sørnum for hans talle hand ?? (hull i protokollen) || for retten haffde
som aff hoes?? be||kiendelsse kand erachtis och derpaa ||

f 5a eschid dom, Laurids Korssrud fremb||kom for retten och \effter/ Christen
Reenschoffs jndsteffning || forrebragte ey at vide nogid med Christen ||
Renschoff andet en det som erligt och got er, || Jndsteffnte Christopher
Haarberg fremkom for || retten och tillstod iche at vide citanten andet || at
efftersige end det som en erlig mand || vell einer och anstaar och ellerss || till
paastand refererit sig paa sine || jmod cit/antens/ førde vindissbyrd, ||
m/annhelge/b/olchen/ 21 cap/itel/ || Er affsagt. || Efftersom \befindiss/ |:
jblannt meere :| aff dj førde viinissbyrd || liudelsse |: da H/err/ assessor och
laugmand S/eigneu/r Laurids Christens/en/ || nogle aff Lier almue som aff
Kong/elig/ M/ayestets/ fougit velfor||nemme Mo/nseigneur/ Johan von
Capp/ellen/ effter lougens med||før er vorden vdneffnt till rettens befording
|| effter deriss afflagde eed haff/ue/r jndtagid i laugretid :| || endell aff
dennem jmillertid schall haffue ømlit?? || jblant hueranndre |: dog ey vidiss
ved naffn || hvem schyldig var :| med forliudende iche || ville haffue dene
cit/ant/ Christen Renschoff, som || ochsaa med dj andre tillige var opbøden ||
at aproberis med sig i laugrettid, Huor aff || velbemelte velwisse H/err/
assessor och laugmand || som haff/ue/r allene hafft den henseende
vberøgtede || och forstandige mend effter lougen och recess/ens/ || formallie
till laugrettismend at beardige || er vorden foraarsagit derforre dennem || i
allmindeligh/ed/ at tillspørge huad dj hannem || haffde at beschylde med
formaning dj schulle || tage sig varre i derris ord, betenchendis || een mands
erre ey saa ringe bør schateris || wdoff/ue/r dene hans veluiss/ed/ megit vell
|| betenchte advarsell saa och derriss egen || selff befunden forsseelsse,
Haff/ue/r ey || nogen aff dennem for manquement || paa beuissligh/ed/ iche
ydermerre derriss || till sammen haffte ømmell om cit/anten/ || Christen
Renschoff for hans veluiss/ed/ || torde vedstaa langt mindre forclarre || huad
aarssagen egentlig var ||

f 5b till hans forschydelsse vntagen Christopher Horberg som || allenne for
dennem alle helst elschit sin vretmesig || begierligh/ed/ huor med hand
cit/anten/ |: vden brøde :| ku[n]de || førre i et ont rychte och det strax at stille

i verch || |: velbemelte H/err/ laugmandens velfornofftige || paamindelsse
 achtid :| haff/ue/r hand derpaa || ladet følge sine ord Christen Renschoff at
 verre || suag dog ey anderlediss det villit forclarre || end ved en sechis
 paahjelpelsse och afftagelsse, || som hand vden affladelsse haff/ue/r holt ved
 Christen || Renschoff med at belastige, end och der effter, da || Kong/elig/
 M/ayestets/ fougit ermelte Mo/nseigneur/ Johan von || Cappellen nogen
 forclaring till en fuldkomen || videnshab for huad denne hans vsømelig ||
 forrebringende schulle optagiss, haff/ue/r hand || vforanderlig continuerlig
 holt ved samme || mu[n]dheld och tillagt nogid meell som hand ||
 forregiff/ue/r Christen Renschoff stopper || seent i munden paa alle dennem
 det sig/e/r || ey erachtendiss den vedbørlig respect || dj enhuer vdj saadanne
 tillkallede for||retninger schyldig var, som hand med || dj andre billigen
 burde considererit, || Da hafde fornemmeligen Christopher Haarberg || iche
 ført H/err/ laugmand i nogen tuill om || citantens erlige och christelige
 forhold, som || hand saa gandsche vesindig affsted komit || haff/ue/r huilchid
 haff/ue/r forvoldet Christen || Renschoff aarsage noch han/nem/ och dj
 øffrige || j steffningen jndførte vdj rette att || kalde, Huor jndsteffnte
 Christopher || Haarberg først veed sin fuldmegtig || Nilss Buttedall vill
 forclarre det ord sag || iche schall verre sagt Christen Renschoff || till hans
 ærris forkle[i]ning |: der vd||inden effterlot sechens omhermelsse :| ||
 mennendiss han/nem/ saa lettelig || derveed fra sagen at prurgere || som ledig
 och ret jngelunde ||

beuilger, serdelis siden det i errørte tilfelde || øffuit er, huor ey effter
 ermelte Christopher Haarbergs || fuldmegtig Nils Buttedalss vfunderit
 meening || kand tilstediss at bruge ringeste oblig/ation/ der || mand sin neste
 kand end beschaanie?? i den sted hans || principall Christopher Haarberg till
 saa høyt, || och vigtig verch at jndgaae burde brugt || en høffligerre och
 christeligerre maade, || Saa endog Christopher Haarberg der udinden || sig
 jmod Christen Renschoff vsømmeligen || haff/ue/r omstilt, huilchid hand
 selff maa bekiende || j det hand nu for retten tillstaar ey ved || cit/anten/
 andet at efftersige end det en erlig \mand/ vell || eynner och anstaar,
 tilladliss@tiiltallis alligeuell || ey aff lougen citant/ens/ paastand ved denne ||
 voriss dom saa strichte at efftefølge || Christopher Haarbergs ærre derforre ||
 at andrørre, Serdelliss siden den || aff han/nem/ jmod cit/anten/ begaaende
 forhaanelssse || er saa forblammit talt at det ey egentlig || kand erachtis for
 fuldkomen errørige || tilleg i hensseende regis Christ/ian/ 4: || recess pag/ina/

f 6a

- 215. forbiuder jngen ærre, || dom maa vdstediss for dj ord ved || huilchen jngen sigtis paa sit erlige || røchte och lempe, Da effterdj hand || dog i forsk/reff/ne maad/e/r denne || process han/nem/ haff/ue/r paa \for/voldet || till at affstiege ald den hannem paa||førte sualder, bør Christopher || Haarberg at betalle till Christen Rennschoff || vdi omkosting - thj rdr: Dj and/e/re || jndsteffnte angaaende som ved iche cit/anten/ || nogid at beschylde vden det en erlig mand || vel sømmer tillmed iche aff proffuenis || herming?? {...} egentlig fornemmis, huem || aff den/nem/ i errørte maad/e/r schall || haffue Christen Renschoff efftermellit bliff/ue/r || dj saalediss for cit/anten/ tiltalle fri, Haff/ue/r || ellerss jndciterit Christopher Haarberg || nogen adgang cit/anten/ for det beschyldende ||

f 6b hundsfotterj at paaschadige søge sig det || effter: loug och ret som veedbør, den preten||derende sigt anbelangende da effterdj || bonden som sagen haff/ue/r nødfalig reist || ey der vdinden paa forskr/effne/ maad/e/r || nogen bøder effter lougen tilkommer || foriger ombudsmanden ey heller bøder paa || krigens?? vegne, Datum vt supra ||

Hederlig och welerde mand H/err/ Michell Nilsen || sogneprest till Hollen prestegield ved || sin fuldmegtig Søffren Poullssen || lod forkynde jt panttebreff aff sin || kierre brod/e/r velacht Jens Nils/en/ || paa Hussby i Lier vdgiffuit paa || jí (1 1/2) schip/un/d schyld vdi Hussby och j (1) p/un/d i Berflot i Lier || til han/nem/ vdgiffuit haff/ue/r for forstrachte || penge - 368 rdr: in specie med vid/e/re || aff dato Huussby den 26 Febr/uary/ 1680. ||

Erlig och welforstanndige mand Siffuer || Tronnssen paa Bragenis i retten ved sin || fuldmegtig velforstanndige Jørgen Mortens/en/ || i retten jndlagde en rigens steffning || off/ue/r Baar Gunderud for nogle boer tuende || solt jt, med nogle vindissbiurd der || om jndsteffnt at proffue aff dato || Aggershuus den 12 Febr/uary/ 1680. || Her jmod i retten jndgaff jndsteffnte Baar || Gunderud sit schrifftlige jndleg aff dato || be/mel/te Gunderud den 15 Martj 1680. || Cit/anten/ Siff/ue/r Tronnssen i retten jndgaff jt vdtog || aff hans reg/enscha/b/s/bog paa ermelte kiøb aff || dato Bragenis den 2 Aug/usty/ 1679. || Cit/anten/ Siff/ue/r Tronnssen fremkallid sine jndsteffnte || vinde da fremkom Jacob Tønnessen || paa Bragenis och effter afflagde eed proffuit ||

och tilstod lige som hans vnderschriffuelsse || i Siff/ue/r Tronssen[s] bog vdinden dette paa||schadige kiøb saa och vnd/e/r dette vdtog || findis at verre tilgangit, || Siuffuer Nilssen fremkom ||

her vdinden sin sandh/ed/ at tilstaae da som hand || selff effter Baar Gunderruds forregiffuende || vedgich at verre till cit/anten/ Siff/ue/r Tronssen || beslegtid beuilgis ey hans proffing jmod || lougens tydelig forclarring han/nem/ til eed || eller vinde at acceptere, || Siffuer Tronsses fuldmegtige paastaar och begierer || at maa niude dom effter k/iøbe/b/olchens/ 13 cap/itel/ med paa||gaaende omkosting and/e/re slige till affschye || huorpaa hand eschid dom || Baar Gunderud benegtid at hand till samme || kiøb ey mindiss iche at haffue giort \eller jndgaaed/ same kiøb || Sagen opsat till neste sageting som aff K/ongelig/ M/ayestets/ || fougit vedbørligen berammendiss || vorder, till den tid haff/ue/r Siff/ue/r || Tronssen med sin reg/enscha/bbog huor dene || omtuistede handling er indført vdj rette || at møde saavelssom Baar Gund/e/rud || fornøden er da jlige tilfelde personligen || at comparere och enhuer aff parterne || ellerss at medtage huis dj till sagen || fremdelliss forlig erachter Datum || vt supra. ||

f 7a

Erlig och velforstandige mand Laurids Diste/n/?? || Huussby i Agerss sogen fremkom for retten || och tog den erlige acht och velforneme mand || Ped/e/r Jens/en/ paa Bragenis i hand befuldmeg||tighed han/nem/ paa hans och konnis Marj Christensd/aatters/ || vegne at jndsoge imoed rettens midell || en hans hustru tilfalden arff effter || hendis brod/e/r Børge Johanssen Garves?? || for nogen tid siden tilfalden paa Tuetten || i Lier och døde hoss Ansten Sørisd/aatter/ i Lier || jligemaad/e/r lige som hand tilstede selff || kunde verre hoss den/nem/ hand forre||find/e/r nogen aff den s/alige/ ma[n]ds || midller jndehaff/ue/r och dj findis || kannd huor effter Ped/e/r Jens/en/ var || tingsvinde begierendiss ||

Anno 1680. denn - 19 Ap/rilis/ er retten admini||strerit paa Bragenis byting wed den tilforordnede || dommer Johann Bøchmand af Kongsberg och wdj by||schriffuerens sted Mathias Pederssen sorrenschriff/ue/r || wdj Bragenis fougderj med efftersch/reff/ne

f 7b

rettens || besidderre, Jens Christophersen Hanns || Jenssen Rye Joenn Amunds/en/ Ped/e/r Christens/en/ || Jøernn Annderssen och Anderss Gregerssen ||

Effter hans exce/lence/ H/err/ statholder Banners naadigste || behaug er hans exce/lences/ schriffelige befalning till || ermelte sorrenschriff/ue/r først vdj retten vorden || oplest huor wdinden handd til forornnis || retten forsuarlig at betienne vdj endell || sag/e/r byschriffueren Ped/e/r Hannssen angaar || med widre aff dato Aggersshuus d/end/ 14 Ap/rilis/ 80. ||

Erlig och forstannidige Luchas Hannssen sorren||schriff/ue/r i Wembe schibrede i Øffre Borresøssell || som paa den edle och veluisse H/err/ laugmand || Christen Jenssens vegne i retten jndgaff || en rigens citation off/ue/r Mo/nseigneur/ Christopher || Hannssen byfougitt paa Bragenis och Ped/e/r || Hannssen byschriff/ue/r ibid/em/ vdinden nogle || sorter: papirs missbrug och ellers for det som || paa slet papir er vorden brugt da hand med || laugmand Jørgen Phillipssen haff/ue/r verrit com||miterit som commiss/arie/ off/ue/r schifftid den 31 Julj 79. er || vorden frembaarren med vidre et/cetera/, aff dato || Agersshuus den 23 Martj 1680. || Be/mel/te fuldmegtig i retten fremlagde en beschichelsse || som laugmendene Christen Jensen och Jørgen Philipssen || {...} vdj bemelte commission byfougden Christopher || Hansen och dj andre jnteresserede haff/ue/r tilstillid || anngaaende schifftid effter s/alige/ H/err/ assistentzraad Michlen||borg, huorpaa byfougden och Vilem Michlenborg || haff/ue/r resolverit aff dato Bragenis d/en/ 31 Julj 1679. || Originalen tog bemelte fulmegtig til sig jgien || som var schreffuen paa no: 9 och bemelte tuende || Christopher Hannssen och Vilem Michelborg |: siden det ey || paa samme och haff/ue/r kundet faae noen?? :| paa jt andet arch || papir vstemplid med derriss hend/e/r confirmerit deris || sider?? paa ermelte beschichelsse, Copie heraff er wdj || retten forbleffuen paa tuende arch no: 10 || schreffuen vnd/e/r Christen Jenssens hand och || seigll som nu for retten er confererit, ||

f 8a Inleffuerit forsk/reff/ne laugmand Christen Jenssens fuld||megtig en registrering |: vden vordering :| paa denn || s/alige/ mand H/err/ assistentzraadz Vilhelm Michelborgs effter||latte løssørre middeller paa

tuende arch no: 11 || |: med mange gemenne arch er |: stemplid papier ||
 forrettid den 15 /Septem/bris/ 1677. aff byfougden Christopher || Hannssen
 byschriffueren Peder Hannssen och hossverende || mend Nilss Hanssen
 Tulle, Jacob Pouelsen paa Bragenis || Datum vt supra, || Endnu i retten
 jndgaff en registrering paa velbemelte || Michelborgs saugbrug och andet
 schreffuen alt sammen || paa geemennt paapir vden dato, som ermelte ||
 Christopher Hannssen allene haff/ue/r wnderschreffuit || Ydermeerre aff
 erbemelte fuldmegtig er off/ue/rgiffuen || en aution forrettid aff
 autionsforvalteren Mo/nseigneur/ || Annderss Suendzen i Christianiania som
 hand paa geemene || papir haff/ue/r forfattid och med hand och seigel
 bekrefftid || gangen effter velbe/mel/te s/alige/ mand den 11 Martj 1678. ||
 Fremdelliss bleff aff berørte fuldmegtig frembaarren || en forteignelse paa
 huis giæld somm kreffuis || effter s/alige/ affgangen assistensraad
 Michelborg || paa geemeen papir forfatid aff Christopher Hanssen || Ped/e/r
 Hannssen Nilss Hannssen Tulle och Jacob Polssen || den 3 /Octo/bris/ anno
 1677. || Bleff hernest frembragt i rette veluisse H/err/ laugmand || Christen
 Jenses jndleg huor vdinden fuldmagt till || offuerbemelte Luchas Hanssen
 er indført angaaende || denne sag aff dato Borregaard den 14 Ap/rilis/ 1680.
 ||

Erlig acht och velfornemme mannd Mo/nseigneur/ And/e/rs || Jacobsen
 Synderborg i retten jndleffuerit en resolution || paa sin andragende huor
 vdinden anbefalliss || han/nem/ aff hans exce/llence/ H/err/ statholder
 Banner wdj || provincial procureurens absens kong/elig/ jnteresse || i dene
 och andre sag/e/r at beobachte aff dato || Agershuus den 14 Ap/rilis/ 1680. ||
 Her jmod i retten jndgaff jndsteffntte || Christopher Hannssen ved sin sønn
 Johannis || Christopherssen hans jndsigende til denne || sag aff dato Bragenis
 den 14 Ap/rilis/ 1680. || Peder Hanssen byschriff/ue/r selff leffuerit sit ||
 jndsigende i retten aff dato || Bragenis den 19 Ap/rilis/ 1680. ||

Mo/nseigneur/ Luchas Hansen paa Christen Jens/en/ laugmandens || vegne
 formener at som Christopher Hanssens || jndleg beraaber sig paa opsettelse
 i sagen || och hand paa sin principals vegne haff/ue/r frem||lagt saa nøjachtig
 documenter som hand begier || tiennistlig aff byfougden motte bliffue
 confererit || jmod Hans K/ongelig/ M/ayestets/ fororning |: seeniste om || det
 stemplid papir wdgangne fororing || schal fornemis sagen ey behøffuer
 nogen || opsettelse, mens paastaar effter fremlagde || jndleg dom och

f 8b

rettens kiendelse, || Er paa denne tid her wdinden worden || for affschedigit, || Da saa som det er en temmelig wit wdseende sag || som effter ald annseende haff/ue/r sit maall til by||fougden och byschriffuerens total ruin saa || och effterdj for/schreff/ne byfougit Christopher Hannssenn || er i det hennseende reist til Dannefmarkfr at klage sig || dersom her rettisløss, da vachtid det, och paa || det at jeg \som/ fremmid vdj denne vit vdseende || handell kunde och haffue loulig tid och betenchning, her || vdj rettelig at kiende och dømme, optagiss || sagen hermed till den 10 Junj førstkomendis || och forrelegiss for/schreffne/ byfougit Christopher Hannssen || jmillertid at comparere selff, med nøjachtj || forsuar eller och at schafe sig annden kong/elig/ || benaadning till hans paastaaende forløsing || saa fremt hand achter at det schall gaee hannem || vell, Datum vt supra, ||

Edle och weluisse H/err/ laugmand Christen Jens/en/ || vdj Fredrichstad fremdeliss ved bemelte sin || fuldmegtig i retten jndleffuerit en rigens || cit/ation/ off/ue/r Christopher Hanssen byfougit paa || Bragenis och be/mel/te byschriff/ue/r Ped/e/r Hansen angaaede || det stempeld papirss missbrug vdinden schiffitis for||rettigen effter s/alige/ Simen Larssen och hans hustru || paa Bragenis aff dato Ag/e/rshuus d/end/ 23 Martj || 1680. || Hernest bleff aff bemelte fuldmegtig i retten frembragt || jt schifftebreff forrettid effter bemelte gotfolch den || - 20 Maj 1672 diss begyndelse, och sluttingen aff dato || 20 Maj 1674 vnder Christopher Hannssen, Peder Hannssen || Ped/e/r Jens/en/ och Jacob Poulssenss hennder huortil er brugt || den sort papir no: 9. toe archer och bannds midell || er der vdj er summerit till - 12035?? rdr: j (1) £mark£ 22 s: ||

f 9a Errørte fuldmegtig paa H/err/ laugmandens vegne || i retten jndgaff sit schriftlig forset vdinden || denne sag aff dato Baarreg/aa/rd den 14 Ap/rilis/ 1680. || Paa Mo/nseigneur/ Christopher Hannssens vegne her jmod frem||bar wdj rette hans søn Johannis Christopher||ssen sin fad/e/rss jndsigende til denne sag aff || dato Bragenis den 14 Ap/rilis/ 1680. || Fremdeliss i retten aff bemelte byfougdes søn || fremlagde en copie aff en andragende till || hans exce//lence/ H/err/ statholder Banner aff velbemelte || H/err/ laugmand Christen Jenssen {vdsted}, aff datto || Christ/iania/ 4 Martj 1680. || Byschriffuerren Ped/e/r Hanssen selff i retten jndgaff || sin schriftlig jndsigende aff dato Bragenis den || 19 Ap/rilis/ 1680. || Er paa denne tid worden for afschedigit || Da saasom det er en temmelig vit wdseende || sag,

som effter ald annseende haff/ue/r sit maall || til byfougdenns och
 byschriffuerens totale || ruin saa och effterdj for/schreff/ne byfougit
 Christopher || Hannssen er i det henseende reist til Danneſmarkſr || at klage
 sig der, som her rettissløss, da vachtid || det, och paa det at jeg som fremmid
 vdj denne || vit vdseende hanndell kunde och haffue louglic || tid och
 betienchning her vdj rettelig at kiennde || och dømme, optagiss sagen
 hermed til den || 10 Junj førstkommendiss, och forrelegis || for/schreff/ne
 byfougid Christopher Hannssen jmidlertid || at comparere selff med
 nøjachtig forsuar eller || och at schafe sig annden kong/elig/ benaadning till ||
 hans paastaaende forløssning, saa frembt || hand achter at det schall gaae
 hannem well || Datum vt supra, ||

Erlig, acht, och velfornemme mand Mo/nseigneur/ Annd/e/rs || Synnderborg
 aff Christiania haff/ue/r tiltalle || till Mo/nseigneur/ Christopher Hannssen
 byfougit paa || Bragenis byschriffueren Ped/e/r Hannssen och || flerre,
 anngaaende jt schifftis forretting effter || sin verfad/e/r och vermoder s/alige/
 || affgangen Simen Larssen ||

och s/alige/ hustrue som i atschillige maad/e/r paaklagiss || aff dato **f 9b**
 Ag/e/rsshuus den 23 Martj 1680. || Er fremlagt vdj nest bemelte sag jt aff dj
 || paaklagende schifftis forrettinger effter || s/alige/ Simmen Lauridsen och
 s/alige/ hustrue jngangen || aff dato - 20 Maj 1672. och slutningen aff dato ||
 20 Maj 1674. || Det andet schifftis forretting som paaklagiss ochsaa || effter
 be/mel/te s/alige/ folch at verre forfatid berettid || cit/anten/ ey nu kand
 fremlegiss siden det er vdj || laugmannd Christen Jensens giemme, dog
 beretid || hand at laugmannen haff/ue/r lofft till i dag der med selff || eller
 wed sin fuldmegtig wdj retten hannem || till sagens forclarring och
 beuissligh/ed/ at || off/ue/rdrage, Huorforre hand begierrer at || dj jndsteffnte
 vill suarre till hans spørsmaall || Laurids Lauridzen begierrid at till
 Mo/nseigneur/ Synderborgs || spørsmaall at suarre motte jndsteffnte
 forreholdiss || at suarre lige som dj wdj steffningen findiss || jndført, vill
 hand effter tiltalle naar det || han/nem/ tilkomer at suarre lade sig och || vdj
 rette finde, || Jndsteffnte Ped/e/r Jenssen refererer sig till Mo/nseigneur/ ||
 Laurids Lauridzen jndsigende, || Jndsteffnte Mo/nseigneur/ Sørren Kinch
 paa Bragenis frem||kom och till sagen suarrid paa effter følgende || maade
 nemlig, Hand iche ved at suarre till || Mo/nseigneur/ Anders Jacobssens
 steffnemaall annderlediss || end Kong/elig/ M/ayestets/ byfougit S/eigneu/r

Christopher Hannssen || samt byschriffueren Ped/e/r Hanssen med dj danne||mend samtlig schiffdis for retten, effterdj s/alige/ mand || Simen Lauridsen och hans s/alige/ hustrue, effter || i rette lagde schifftebreff, selff bør suarre och || forclarre, derriss forretning paa forsk/reff/ne || schiffte er sluttid och giort, jmod cit/anten/ forbe/mel/te || And/e/rss Jacobssen efftersom samtlig schiffdis || forrettere derforre haff/ue/r giort sig betalt?? || dette dene gang formod/e/r at hand for Mo/nseigneur/ || And/e/rss Jacobssens tilltalle och spørssmaal || effter i rette lagde steffning frikiendiss, || Mo/nseigneur/ Jacobssen Synd/e/rborg tilspurde || Mo/nseigneur/ Jacob Sørensen/ paa Bragenis || aff huad aarsage hand som || strichte haff/ue/r jgien kalldit sit ||

f 10a schifftebreff effter s/alige/ Simen Lauridsen och hans || hustru anno 72. vnd/e/r byfougden Mo/nseigneur/ Christopher || Hansen och bysch/riffue/r Ped/e/r Hanssen Mo/nseigneur/ Ped/e/r Jens/en/ || och Jacob Polssen deriss hend/e/r och seigell er || vdsted lydlig her saa vel som paa and/e/re || tingsted/e/r publicerit och paateignit haff/ue/r || vdferdigit et/cetera/, || Her till suarrid Mo/nseigneur/ Jacob Sørenssen || naar hans hand i retten derfor vdj retten || fremlegis da schall ydermerre suarre aff || huad aarsage det aff han/nem/ kunde begierris at || det første schifftebreff schulle jgien kaldiss, thj || er det aff han/nem/ scheid saa meener hand det at || verre till dj wmyndiges beste, || Dette neste suar tillstod Mo/nseigneur/ Laurids Larssen || paa Bragenis, at verre ochsaa sit, || Mo/nseigneur/ Laurids Lauridsen \paa egen/ och be/mel/te Jacob Sørensen || paa \egen och/ s/alige/ Hans Hannssens paa Bragenis effterleuerschis || vegne formener ved derris bemelte suar || cit/anten/ efft/e/r hans steffnings formalie nochsom || kand haffue fornøielse, saa dj ey vidre || till steffningen vill haffue at suare, och || forventter en retmessig kiendelse, Mo/nseigneur/ || Søren Kinch ligesaa, || Mo/nseigneur/ Ped/e/r Jenssen och Jacob Polssen formeener || at effterdj her iche fremlegiss dj documenter || som paaschadigis efft/e/r steffnemaalitz || jndhold, kand dj till sagen jntid suarre || mens formener derforre iche alleneste for || dette steffnemaall at frikiendiss medens || cit/anten/ pligtig oss en biillig omkostning || at tillsuarre och betalle huorpaa dj || eschid en forsuarlig dom, || Her jmod replicerit And/e/rss Jacobssen || Synd/e/rborg at hand hafde formodet || veluisse H/err/ laugmanden || Christen Jens/en/ effter || loffte ord och afftalle ||

schulle selff eller ved sin fuldmegtige || ladet i rette giffue alle dj documenter || som er trende schifftebreffue och en || byfougden Christopher Hans/en/ dom s/alige/ Simen || Lauridsens boe och formue tilhørende || huor effter sagen som den rigens || citation omformeld/e/r ordentlj kunde || bliffue procederit, mens som allene || jt aff ermelte schifftebreffue, vdj retten || er giffuit formodiss min steffning effter || sin ord och stiill, vdinden alle clausuler bliff/ue/r || wed macht, jntill at veluisse H/err/ laugmand || effter sine quiteringers formelding bliff/ue/r || forstendigit, saa och at det nu i rette lagde || schifftebreff motte til sagens fuldkommen || wdfør och dom ergangen motte huille, || Mo/nseigneur/ Søffren Kinch wdj retten formeente for || ommelte i rette lagde schifftebreff burde || han/nem/ werre følgachtj efftersom hand || samme schifftebreff nødvendig behøf/ue/r || forsk/reff/ne s/alige/ Simmen Lauridsens wmyndige || børn hand er set till formynder for || den/nem/ och sig selff till effterretligh/ed/ || Huor jmod hand vdj retten nu || erbyder sig at off/ue/rleffuerre hans exce/lence/ || H/err/ statholder Erich Baners befalling, || Da effter denne søgnings medfør er || der wdinden paa følgende for || ret befunden, || Effterdj at Mo/nseigneur/ Annders Jacobssen || Synderborg kreffuer udj rette atschillige || selff jndsteffnte documenter, saa som endnu || tuende schifftebreffuer och en af byfougdens dom || som hand forregiffuer at werre wdj laugmanden || weluisse Christen Jenssens giemme, och iche efft/e/r || afsched til denne tid fremsendt, saa befindiss || och at for/schreff/ne Mo/nseigneur/ Synnd/e/rborg er tillfridz \men/ jnd||steffnte dannemendz suar som de hannem paa || hanss spørssmaall her for retten giffuit || haff/ue/r saa at dette steffnemaall || ved disse spørssmaall och dessen || derpaa giffuen suar falder ||

f 10b

aff sig selff, Thj erachtis for billigt, at huis || Mo/nseigneur/ Synnderborg achter widre gjørre en sag aff || dette begynte, hand da ved et nyt steffnemaall || gjør det retten anhengig jgien Datum vt supra, ||

f 11a

Erlig och welforneme mand Mo/nseigneur/ Annders Synder||borig, begierte at motte paa Kong/elig/ M/ayestets/ wegne || jndförriss som følger, Efftersom hand her || vdj retten haff/ue/r producerit hans exce/lence/ vill || statholder H/err/ Erich Banners anorning at jeg schulle || om provincial procureur sig ey selff personlig || effter befaling vdj retten presenterte da hand || at observere huis ord till Ma/yestets/ jnteresse at || erholde aff sagene

kand flyde, da som S/eigneu/r || Laurids Lars/en/ offentlig ey en mens nogle || gang/e/r sig/e/r Synd/e/rborg vdi retten || haff/ue/r løgtid med slig ord at hand sagde dj hund/e/r || rdr: hans suog/e/r Ped/e/r Simens/en/ i sin transport || til hannem omrører at werre løgen, || Huilchid hand formeener paa hans souveraine || arffue konge och herridz vegne hanns || høy respectiue ret at verre til foracht och || diss specht, i det Laurids Lauridzen aff slig for||nofftig condevit befindis at hand nochsom haff/ue/r || och kand considerere denne høy respective || ret vdi høyst ermelte Hans K/ongelig/ M/ayestets/ nafn || er sat, och alle rette saa vel som denne der || wdinden och worder endet, huilchit till || vidre hukommelsse och Ma/yestets/ høy anseelig || interesse er bleffuen effter begier jndført paa || K/ongelig/ M/ayestets/ vegne, || Mo/nseigneur/ Laurids Lauridsen her imod suarit at hans || exce//lences/ ordre haff/ue/r hand iche hørt menns dersom Ped/e/r || Simens/en/ vill sige at Larss Larssen 100 rdr: || til byfougden \for han/nem// schall haffue betalt da sig/e/r Larss || Larssen at hand nemlig Ped/e/r Simens/en/ || sligt vsandferdig haff/ue/r beret, eller løgen || huorpaa hand Mo/nseigneur/ Synd/e/rborg et schriftlig || tingsvinde begierid, ||

f 11b

Anno 1680 den 20 Ap/rilis/ er retten administreret || paa denn anornede tingstue Østerrenn paa || Hurum off/ue/rverrendiss Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit || S/eigneu/r Jens Olssen bøidelenssmanden Jens || Suenndzen Grønnsannd med effterschreffne || laugrett Madz Jarrenn, Siffuer Holtebreche, || Trug Rød, Hans Korssgaarden, Toer Eltoen och Joen || Eeg ||

Hannss Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Jenns Ols/en/ lod for||kynnde Hans K/ongelig/ M/ayestets/ schattebreff for jndverende || aar aff dato Kiøbenhaffn den 30 Decembr/is/ 1679. || Copie aff Kong/elig/ Ma/yestets/ forbud paa eeggelastis || wdførssell aff Norge aff dato Kiøbenhaffn || den 24 Janvary a/nn/o 1680. ||

Erlig acht och velforneme mand Mo/nseigneur/ Nilss || Berg paa Strømsøen effter opsetelsse fra forgangen || den 8 Decembr/is/ 79. till i dag motte (møtte) hand vdi || rette och wdinden hans jndsteffnte sag fordre || dom

vdinden hans førrige i rettesettelse || Her jmod i retten jndgaff jomfrue Sophie || Huitfeld ved sin tienner Hans Nielsenn || jt jndfrielsse pannttebreff aff Marta Nilssd/aatter/ || til jomfruenn vdgiffuit paa Baageroen || aff dato Stennsrud den 6 /Octo/bris/ 1676 som er || tingliust paa Hurum den 9 Novembr/is/ 1677. || Fremdeelliss aff bemelte fuldmegtig Hans || Nilssen paa jomfruenns vegne i retten || jndgaff Marta Nilssd/aatter/ vdstede hiemmelss || tiilstand til jomfruen paa Baagerøen huor || vdinden hun negter och fragaar ey med hendiss || villie Nils Bergs i rette lagde panttebreff || at verre vdsted med vidre diss paaklage || af dato Høye i Eidzberg sogen den 22 Janvary || 1680. || Endnu fremdeliss i retten leffuert Hans Nilssen || paa sin hossbonde jomfru Sophia Huid||felds vegne en messuie (messiue) till Jens Nilssen || be/mel/te Marta Nilsd/aatters/ broder om Bagerøen aff || dato Killingstad den 31 Janvary 1680 || Ydermeerre bleff aff hannem paa jomfruens || vegne i retten jndleffuerit jom||fruens jndleg aff dato || Killingstad den 20 Ap/rilis/ 1680. ||

Mo/nseigneur/ Nilss Berg |: tillige med forindførte |: paa||stod en fuldkommen omkostning for ald sin vdinden || denne sag haffte tilførde vmage och omkaastning || Merre aff parternne |: effter tilspørgelse |: bleff ey || wdj rette lagt eller forregiffuit, || Da effter denne sags medfør tiltalle och || gienmelde er derinden paa følgende for ret || befunden, || Efftersom aff denne act befindis s/alige/ Jens Jørgens/en/ || |: til citanten welfornemme mand Mo/nseigneur/ Nielss Bergh || giffuen |: affstaaelsse pannttebreff som ey med || hannss effterlatte huustrue Marta Nielssdaatters || hand och seigell er bekrefftid, aff henne fuldkomelig || beskyldiss ey saa louligen dermed at verre tilgaaed || som det jnndeholder, huor wed iche allenneste hendiss || egen s/alige/ mand errørte Jens Jørgenssen paaklagiss || medens end och dj tuennde bekrefftelsse widner || for vloulig och vsanndferdig wnd/e/rschrifft || och beseilling sag giffuis, tilmed forbiud/e/r lougen || tydeligen sigende bonnde maa iche aff hende sin || hustruis jord wden hun er selff tilstede \och/ wdj tou || eller tre dannemends neruerelse dertil giffuer || sit samtøche som dj schall giffue beschreffuit, thj jngen || wnnderfundig kiøb maa ved magt bliffue, effterdj det || er forgieffuis kiøb at kiøbe det den iche tilhørrer || der selger vden det scheer med denn tilhørendiss || villie, j betrachtning jngen maa selge annden || mands tingist and/e/rlediss end som lougen formeld/e/r || Huilchen lougenis wdførlige tilhold er bemelte || s/alige/ mands effterleffuende huustrue vdinden dette || paaklagende affstaaelsse pannttebreff

f 12a

paa || den omtuistende Bagerøen fuldkommeligen paa||staar ey at haffue nøt, endog hun effter begge || partte[r]ss j rette lagde adkomst documenters || tilhold \øen/ arffueligen schall verre till||falden, Aff disse efftertenchelige tilfelde || vill ey loug och ret tillade denne sinde || vdinden den paasteffnte hoffuitsag nogit || endeligt saa vit parterne || selff er wedkommende at aff handle, ||

f 12b

medens for laugholdigerre erachter |: citanten |: til hans || i rette lagde beschylte affstaaelsse pannttebreffs endelig || paakiendelsse |: at lade \velb/aarne// jomfrue Sophie Huitfelds hiemmell || Marte Nilssdaatter som øen wdj sin arffueret haff/ue/r || bekommit, enntten hun den selff haff/ue/r arffuit eller || derforre \till/ hendiss broder Jens Nielszen sin arffuelig || odelssjord giffuit er lige megit |: for den vedbørlig || off/ue/rdommer at j rette kalde, til at forneme || huorlediss vdinden dis wdgiffuelsse och annamelsse || er worden rettelig forholdet, Huortill || den s/alige/ mands arffuinger med dj tuennde mend || der Nilss Nilssens meddeelte affstaaelsse panttebreff || til vidnissbyrd haffuer wnderschreffuit, bør || derriss forretning at tillsuarre, Effterdj vj || wdj saadanne sag/e/r som annrører nogenn || mands vidnissbyrds felding, ey kiennder || oss dommere at maa verre, Naar dette || aff citanten er worden forrettid schall || |: nest Guds hielp |: effter forregaaende || louglig steffnemaall, endis den deell vdinden || paasteffnte sag som loug och ret tilsig/e/r, || Huad anngaaende er dj firre aars landschyld || cit/anten/ sag giffuer jomfruen forre at med resterre || aff øen, førind Nils Berg den er bleffuen || bebreffuit som hannem aff erbemelte s/alige/ Jens || Jørgenszen for mange aar siden er befulmeg||tigit at jndsøge, Daa effterdj hand ey sit || laugmaall dervdinden meden den s/alige/ mand || |: som fuldmagten haff/ue/r vdsted |: leffde, haff/ue/r fult, || mens det tillige med denne hans egen søgning || hid jntill wpaataalt haff/ue/r ladet henstaa, bør || samme fuldmagt hannem ey ydermeere || at gielde mens verre død och magtissløss || och ey der vdinden nogit hafue at fordre, med || mindre hand sig en annden fuldmagt fra || den s/alige/ mands vedkommende effterlatte hustru || och arffuinger forschafer siden gaais derom || |: effter louglig medfart |: huad loug och ret der || vdinden beuilger Datum vt supra, ||

Anno 1680. den 22 Ap/rilis/ er rettenn administrerit || paa den

anornede tingstue Huussby i Røgen || offueruerendiss Kong/elig/
M/ayestets/ fougit S/eigneu/r Jens || Olssen bøidelennssmanden
Erland Aaraas || med efftersch/reff/ne laugrett || Hans Aasag/e/r Hans
Hechelberg, || Gutorm Bøe, Rasmus Breholt || Effuen Karlssrud och
Hans Gutissrud, ||

Erlig acht och welfornemme mand S/eigneu/r Jens || Olssen lod forkynde dj
samme øffrigh/e/dsbreff/ue/r || paa Røgen ting saa vel som paa Hurum nest
|| be/mel/te 20 Ap/rilis/ saa och foruden her forkynt Hans || K/ongelig/
M/ayestets/ fororning om princessindens styer || aff dato Hafnie den 31
Martj 1680. ||

f 13a

Effter opsettelse fra den 4 /Decem/br/is/ til i dag frem||kom i retten paa
Christenn Stilluffssens vegne erlig || mand Amud Gilhuus i Lier och var
dom vdinden || sine jndsteffntte debitorer |: vntagen Hans Schrysetis || som
hand sagde var betalt |: begierendiss, || Er affsagt, || Aff disse bemelte
debit/orer/ befindiss Hans Schryset at || haffue betalt enchen Syltinglj er ey
rettelig steffnt, || Hagen Breholt Stranden haff/ue/r betalt effter cit/antens/
nøie || med bilchehugst, for s/alige/ Haluor Ølstads gield er cit/anten/ || paa
schiffid effter boendz tilstand vdlagt som hand || hos cit/antens/ enche effter
schiffisforretningens jnd||hold haff/ue/r at aff fordre, Dj øffrige debitorer |:
huor || vdinden Aasse Haiem er beuilgid at verre frj || till firre rdr: |: haff/ue/r
alle vedgaaed gielden at || verre schyldig, som dj i mindeligh/ed/ ey
haff/ue/r || villet clarrere huorforre enhuer aff den/nem/ || tilfindiss sin i
achten anteignede anpart saa || och vdj omkostning j (1) £mark£r jnden í
(1/2) maanid at vdrede || eller siden verre pligtig at lide nam och vor||derring
i derriss boe och godz huor der er eller || findiss kand wed Kong/elig/
M/ayestets/ ombudsmands || befording och aulir?? der vdinden den
Kong/elig/ tillagde || sit effter lougen Datum vt supra, ||

Erlig mannd Amund Gilhuus i Lier fremeschit i rette || sine tuende
vederparter och debit/orer/ Ped/e/r Mortens||rud och Laurids Vear effter en
opsettelse i sagen || fra den 4 Decembr/is/ 1679. och var dom || vdinden hans
førige i rettesettelse begierendiss, || Jndsteffntte Peder Mortensrud \lige/
som før vedgich || Laurids Vear formeener at hans mod/e/r || och

medsødschinde bør ochsaa for denne || Amud Gilhuusis fordring ||

f 13b at giffuis varsell, som kornit ochsaa ved||kommer at betalle || Er affsagt || Efftersom jndsteffnte Laurids Wear vedgaar || den fordrende hafre som er femb t/ønde/r 1 q/uar/t/e/r at || haffue bekommit, {vill} och alligeuell med at||schillige vlougholdige forre vndinger, || achter sig for den vedbørlige betalling vloug||messigen at befrie, som ey for ringeste || gyldigh/ed/ ansees, Derforre {her med} hannem || hermed tilfinder, for huer tønnde || haffre at erlege til Amud Gilhuus den loulige || paasatte taxt nemlig femb £mark£r som giør || i alt - 6 dr: 2 £mark£r 6 s: Peder Mortensrud jlige || maad/e/r at clarrere til ermelte citant || dj aff hannem tilstaaende firre aars landschyld || a - í (1/2) p/un/d salt giør tilsamen 2 schip/un/d salt med en||huer i omkostning - 3 £mark£r jnden í (1/2) maanids || vdgang eller derforre lide namb efft/e/r lougen?? || Huor till Kong/elig/ M/ayestets/ ombudsmand sagsøgeren || bliff/ue/r assisterlig huor ved ernaas den tillagde || sigt effter lougen, formeener Laurids Vear || vdinden be/mel/te haffre at haffue nogen regres || till sin moder och sødschinde, da naar hand || den/nem/ |: om dj sig ey i mindeligh/ed/ indstiller :| der||forre ved rettens loulige maad/e/r søg/e/r || saa gaas derom alt effter lougens forresig[e]nde || Datum vt supra, ||

Erlig och forstandige mand Amud Gilhuus || i retten fremlagde en hiemsteffningsedell och jnd||leg for Ambiør Lindenis i Lier huor vdinden || hun i rette haff/ue/r cit/anten/ Hans Schryset i Røgen || for nj dr: hand sag giffuis forre til hende || at schall schyldig werre, aff dato 3 och 22 Ap/rilis/ || 1680. || Her jmod møtte Hans Schrysets quinde || berettid manden at verre siug || och paa hans vegne j retten jndgaff || hans jndleg aff dato 22 Ap/rilis/ 1680. ||

f 14a Sagen opsat til neste ting til dend tiid forre||legiss parterne vdj rete at møde med huis || dj sig till paastand tiennlig erachter saa || fariss dermed effter lougens sigelsse Datum || vt supra, ||

Erlig, och welfornomstige mannd Erlannd Mogenssen || bøidelennssmanden i Røgen sogen ved tuennde || steffnevidne Nilss Heggem (Heggenn?) och

Jonh Siff/ue/rssen ibid/em/ || haf/ue/r i rette ladet kalde Lauridz Wear i Røgen || sagendiss hann/em/ for off/ue/rfaldelsse och wdførmelsse || paa Villingstad paa sin kiercevej, der om || at prouffue er i rette steffnt ved bemelte tuennde || vidne effter følgende proff da fremkom Marta || Nilssdaatter paa Faallestad tilstod at en syndag || i forgangen faste som hun gich til Røgen kierce || var hun inde paa Willingstad och der saa at Laurids || Vear, Olle Ammerud var der jnde saa och Harall || Nernis och Olle Schee, siden hun kom fra predichen och || var gangen jt lidet støche omkring Villinstad || kom lensmanden Erland Mogenssen effter hende || sagde til hende der er en heell haab folch wde paa || gaarden paa Villingstad, da sagde hun til han/nem/ || der var en hell haab i dag jeg gich til kierchen || saa sagde Erland hand ville der op och see huem || der var, och gich dermed der hen, hafde jntid || vidre at proffue huorpaa hun giorde sin || eed, ||

2 Olle Ammerud effter afflagde eed proffuit at bemelte || synndag var hand paa Villingstad da Erland || Aaraas kom der jnd da hand drog fra kierchen || paa veien hiem och som hand kom ind sagde || hand er dette ederss kierce siden {...} \gich/ hand || Olle Ammerud i gaarden jmidlerid kom Larss \Vear/ aff || kammerit och i stuen til lensmanden Erland || Aaraas och da hørde hand at Lars sagde til Erland || er I prestens medhielper eller tilsuonsmand, j || det samme hørde hand at det larmid i stuen, dermed || gich hand der jnd da saa hand at Larss Vear || hafde fat i haarid paa Erland och hand var || med och schilte dennem adt, sagde at Erland var || blodig paa nessen mens saa iche || huem der tilføied han/nem/ det, ||

3 Hans Clemmidsrud ved eed effter lougenn proffuit || at hand var paa Villingstad da Erland Mogennssen kom || be/mel/te tid derjnd och fandt Lars Vear och and/e/re i kammersit || och sagde er dette ed/e/rs kierce, huor til Hans Clemmidsrud || sagde sig at haffue ont, Lars Vear sagde til Erland || er du prestens medhielper, Erland gich j stuen jgen || och stoppid en pibe tobach, siden kom Lars Wear jnd || i stuen och sagde dieffuellen far i dig och dermed || tog hand i haarid paa Erlannd och lagde hannem || offuer borid, Erland sagde er der jngen som kand || hielpe mig och saa at hand var blodig och Olle Amerud || schilte dennem ad, ||

f 14b

4 Harall Jenssen effter giorde ed proffuit at samme || tid var hand paa Villingstad och effter at Erland || var gaaen i stuen gich Harall effter

han/nem/ dend tid hand || kom i stuen kom Larss Vear aff kammersit i stuen
 || gich til jlden siden gich Lars lige bort til Erland || och tog han/nem/ i sit
 haar och lugid hueranndre || ned paa borrid, och sagde at Erland var blodig, ||

5. Olle Schee war paa Villingstad be/mel/te tid effter || afflagde eed proffuit
 at den tid Olle Ammerud || kom jnd och schilte Larss Vear fra Erland saa
 hand || at dj haffde hueranndre i haarrit, vidre viste || hand iche, ||

6. Nilss Michelssen tiennendiss paa Willingstad || proffuid effter giorde eed
 same tid kom hand || fra kierchen saa kom Erland jnd i stuen och saa || vd
 jgiennem kammersit sagde det er iche smugt Anne || |: som var jt quindfolch
 der er |: at I taper øll vnd/e/r || predichen huilchid hun negtid, Da kom ||
 Larss Vear gich til jlden och tentte hans tobachs || pibe sagde er prestens
 medhielper her inde da || schall vist dieffuelen {schulle} førre hannem wd, ||
 kastid sin tobachs piben och fattede Erland || i haarid, Erland tog Lars i
 haarid jgien, och || sagde at Erland var blodig, ||

7. Forsch/reff/ne tid proff/ue/r Birgitte Adamssdaater || at hun kom fra
 kierchen och til Villingstad || der var Olle Schee Harall Nersnis, Olle
 Ammerud || Larss Vear Hans Clemmidsrud och hans quinde || der effter
 kommer lensmanden Erland Aaraas || i stuen och siden i kammerssit som
 forsk/reff/ne folch var || spurde dem at om der var kierche, Lars Vear ||
 sagde er i nogen tilsynnsmand lidet der effter || kom Larss i stuen nogid der
 effter kom Karren || Augustinsd/aatter/ och sagde til hende gaa jnd och ||
 schild Erland och Larss Vear ad ||

f 15a

siden gich hun ind saa at Erland laa med sit hoff|uit paa borrid och Larss
 hafde Erland i haarid saa || bad hun Laurids schulle verre stille da slepte
 hand || strax och sagde hun at Erland var blodig paa || nessen, ||

8. Karren Augustinssd/aatter/ effter eed proffuit bemelte tid || var hun paa
 Villingstad och stod paa gaarden || saa Erland Aaraas kom aff hans
 kierchevey och gich || i stuen, sagde til pigen Anne det er iche smugt at selge
 || øll vnder predichen her holdis lidet kongens ordel || pigen sagde at hun
 haffde jche solt øll mens predichen || var, sagde Erland det er synt paa
 dennem der lig/e/r toe || i sengen saa fulde dj orcher iche at reisse sig, Den ||

tid Larss Vear kom i stuen sagde hand huilchen er || tilsundsmand siden tog Lars Erland i haarrit och || dermed løb hun vd viste iche meere, || Jndsteffnte Laurids Vear paahørde disse proff, || Citanten Erland Aaraas setter i rette som følg/e/r, || Effttersom Laurids Vear hannem saalediss || offuerfalt och begiegnit effter jndførte || prouff formeener hand, Larss iche alleneste || for slig off/ue/rfald och begiegelse bør lide och || vndgiede, mens end och som en sabbaths off/ue/r||trederre och kong/elig/ befallings forachterre || andre till afschye straffeldig bør erachtis || Huor effter hand begierrid en retmessig || dom, || Jndsteffnte Lauridz Vear begierrid opsetelsse i sagen, || Sagenn opsat till nestfølgennde beramede || sageting til huilchen tid forreleggiss || parterne vdi rette med huis dj dennem til paa||stand tienlig erachter saa gaass derom || som loug och ret medfør Datum vt supra, ||

Lauridz Vear i Røgen haff/ue/r i retten jndsteffnt || Gunder Bryn i Røgen sagendis han/nem/ || for en hest som benit bleff synd/e/rbrut || paa vdi en broe paa hans eyendom || som Lars sig/e/r hand bør at holde vedlige || huilchen hest hand formeener Gund/e/r Brynn || hannem bør at tillsuarre || och betalle, till broens be||

sigtelssse at affhiemle Laurids Vear fremstillid || i rette hans och Gunder Huusseby som tilstod at be/mel/te || broff er gandsche vdøgtig at jngen vden befrøgtende || farre der kand off/ue/rkomme, || Laurids Vear pretenderit for hesten i penge - 5 dr: || med sin omkostning huorpaa hand eschid dom || her til suarid Gunder at hand haff/ue/r selff giort den || broe och jche er schyldig der nogen broe for han/nem/ || eller andre at holde vedlige lig/e/r ey paa nogen || aldfarvej mens er bygt allenne for j (1) brotte hand || hafde rug vdi at kiørre rugen off/ue/r paa {...} || til sin g/aa/rd, || Sagen opsat till neste ting saa schall der || vdinden bliffue ordelit som loug och ret er, ||

f 15b

Erlig acht och velfornemme mand S/eigneu/r Jens || Olssen K/ongelig/M/ayestets/ fougitt i Røgen effter forregaaende || steffnemaall aff Ped/e/r Frøtwed och Halle Faallestad som || for retten derris varssell affhiemlid at for lang tj || siden i vinter nest effter jull er Laurids Vear || varsell giffuen at møde hannem i rette sag||gendis han/nem/ for off/ue/rvold med slagsmaall vdi hans || fraverrelssse i hans egit huus huor hand haff/ue/r || slagitt hans

hustru och hustruis søster i sin || fraverelsse saa børnen schreg och raabte || der off/ue/r och jngen mandfolch var tilstede || huor hand haff/ue/r dragit den/nem/ i haarrit vd || om dørren med vidre, til dette med || at beuisse fremstillid fougden i retten || proff vdinden dene sag da fremkom Nilss Michelssen || tiennendiss paa Villingstad proffuit effter aff||lagde bogereed, nogid for juull var hand || med Laurids Vear paa Sundby til fougdenns || med jt breff fra majoer Meier paa Bragenis, och || ret som dj kom ind i stuen spurde Laurids Wear || fougdens hustrue om fougden var hieme hand || hafde jt breff fra major Meier, saa tog fougdens || hustru breffuit och leste det, och sagde hun kunde iche gaae@giøre || der ved for hendiss mand var iche hiemme, Saa kom || hendiss søster jnd och sagde er det vidne I haff/ue/r med ed/e/r || sagde hun til Larss hand er vist fuld, Fougdens || hustru sagde jeg tencher hand er vist \mit?/?/ Laurids ochsaa || Laurids sagde om det er saa, saa haff/ue/r i jndtid || betalt for oss jntid haff/ue/r vj druchit aff ed/e/rs || fougdens hustru sagde vill I iche betalle mig - 3 dr: || I er mig schyldig, joe mod/e/r sagde Lars || jeg haff/ue/r den/nem/ vell I schall jntid faa || den/nem/ før jeg faar giort reg/enscha/b med fougden, ||

f 16a

var nu fougden hiemme da schulle vj giørre reg/enscha/b || Fougdens hustrue sagde ja Laurids end dj - 18 dr: min mand || schall haffue aff ed/e/rs Konings sigt, om der bleff jnd||ført logen før øffrigh/ed/ saa er det iche noch dermed, || Laurids sagde dj penge er iche halffdeellen myntid endnu || førind hand faar en sex mends dom derfor, Fougdens || hustru reiste sig op och bad Laurids gaa paa dørren || saa sprang fougdens hustruis søst/e/r till och tog || paa hannem fougdens hustruis søster sagde til fougdens || hustrue tag bissmerren och giff paa hannem med, fougdens || quinde slog op dørren tog bissmerne med den større ende || i verit och slog lige till hannem ved iche om hun || ramde hannem eller iche, saa kom der en aff fougdens || piger och bad hand schulle gaae vd och schille den/nem/ ad, || som hand kom vd da laa be/mel/te fougdens hustrue hendis || søster och Lauridz Vear i den yderste dørstochen, || Nilss Michelssen bad dj schulle slippe huer andre, Laurids || slibt I holder mod/e/r i haarit, som hand slepte da || laae dj til haabe alligeuell, Laurids kom || op och hand bløde aff nessen, saa gich fougdens || quinde jnd och tog Lauridsis lue Nils Michelssen sagde || mod/e/r laan mig luen, hun schall verre her || til jt vidne \sagde hun/ dermed bleff dj schilt ad, Laurids || sagde mod/e/r maa jeg iche faae min lue jgien da tør || jeg slaee alle dj v[i]ndue vd her er paa Synudbye ||

2 Halle Faallestad och Reer Hoff, haff/ue/r verit i beschafelsse?? || tilschichid till Ellj Olssd/aatter/ at hørre hendiss ord vdinden || dene sag efftersom hun lig/e/r siug, da tilstod dj at be/mel/te || tid som Laurids Vear kom med fougdens hustru och søster || och haffde dennem begge i haarit møtte hun dennem i døren || och \hand/ drog den/nem/ igiennem begge dørre vd i suallen || der løste hun hans hand aff fougdequindens || haar och siden aff søsterns haar, tog \hand/ saa jt || støche aff en schee g/aa/rd och gich dermed paa gaarden ||

3 Joen Siffuerssen paa Heggenn fremkom || proffuit at nogle dage effter at forsk/reff/ne || aff Laurids Vear i fougdens g/aa/rd var øffuit || kom Laurids Vear paa Heggenn och sagde at || hand och Nilss Michelssen var paa || Syndby, och der tog fougdens konis ||

søster i hannem och fougdens hustru kom || med en bissfmarkfr och støtte hannem for munden || da schulle Laurids bedet om at hun ville lade || bliffue han/nem/ saa røg dj jgiennem døren, saa || røg dj større luerne aff her paa giorde hand sin || eed ||

f 16b

4. 5. Tarran Gund/e/rssd/aatter/ paa Heggenn och Vnne || Nilssd/aatter/ effter ed proffuid ord fra ord som Joen || Siff/ue/rssen omvondet haff/ue/r || Laurids Vear paahørte disse proff och begiertte || opsetelsse i sagen || K/ongelig/ M/ayestets/ {by} fougden Jens Ols/en/ satte i rette och formener || at Laurids Vear har giort som en fredløs || och voldzmand i sit huus imod sin quinde || och sin søst/e/r serdelis siden hannd iche var || hiemme mens reist til Christiania med sine || reg/enscha/b och jngen mandfolch tilstede var, || som saadan hans vold eller huussfred || kunde affverge, huorpaa hand begierer || dom || Sagen opsat till neste sageting saa || gaass der om som ret er Datum || vt supra, ||

Erlig mand Erland Mogenssen Aaraas begierde || at laugrettid ville frasige med huad respect || Laurids Vear nu for retten haff/ue/r sig an||stillid da sagde {hand} dj alle at Lars stod for retten || och sagde huorledis Erland Aaraas kunde lugte || huilchen som seess?? paa Villingstad den tid hand || var paa Huusseby jorret, och huad det komer || han/nem/ ved at logte

dereffter, || Erland Aaraas formeener aff offrigheden nochsom || er befallit at tillsee och fornemme om huad v=||schicheligh/ed/ paa sabaterne begaass saa vel som || j anndre maad/e/r huor effter hand var tingsvidne || begierrendiss Datum vt supra, ||

Anno 1680. den 27. Ap/rilis/ er retten administrerit || paa den anornede tingstue Synndre Walde || i Lier offueruerendiss K/ongelig/ M/ayestets/ fougit S/eigneu/r Johann || von Cappellen bøidemensmanden || Tosten Olssen Valde || med efftersch/reff/ne laugret, ||

f 17a

Niells Buttedall, Jonn Clemmidzdall, Gullich Hennem || Anderss Hellem, Christopher Haarberg, och Lasse Offren ||

Erlig och welfornomstige mannd Siff/ue/r Tronnssen paa Bra||genis wed sin fuldmegtig welfornemme mand {m} || Jørgen Mortensen ibid/em/ effter opsettelsse fra nest affvigte || - 16 Martj til j dag møtte i rette med Siff/ue/r Tronnssenns || reg/enscha/b bog huor vdinden paaklagende handling er jnd||ført paa folio - 20 lige effter det vdtog som til||fornn er i rette lagt som nu for retten bleff confererit, || Berettid ellerss iche at ville søge andet herved end at || K/ongelig/ M/ayestet/ kunde naa sin sigt och hannem sin omkostning || erstattis, huor paa hand off/ue/r sin wederpart Baar || Gunderud esched en forsuarlig dom, || Baar Gunderud bleff trende gange paaraabt om {...} || hand selff eller nogen paa hanns vegne var tilstede || jmod be/mel/te søgning nogid ydermeere hafde at forre||giffue huor til jngen lod sig med nogen giendmelde || i rette finde, || Citantens fuldmegtig Jørgen Mortennssen paastod vdj || omkostning - 6 rdr: och for hans vdebliffuelse || at bøde sin sigt, || Da effter denne søgning och giensigelssis med||før er der vdinden paafolgende for || ret befunden, || Saa som Baar Gunderud effter egen vedgaaende || vdj sit jndleg j achten jndført haffuer belobit || erlig och velagte mannd Peder Gutormssen Lindenis || alle dj boer som hannd kand lade schierre først at tilbyde || frem for nogen annden, er det iche meerre end || billig Forsch/reff/ne Peder Gutormssen effter forening || omtuistede boer haffuer nødt, och samme tilbud || fremdeliss niuder, serdeliss effterdj Baar

Gunderud || end ochsaa wedgaar at werre erbemelte Peder Gutorm||ssen || schyldig och sig der til forbundet haff/ue/r, Medens || effterdj Baar Gunderud alt saadant w-achtid || haff/ue/r der tuert jmod oprettid et kiøb med citanten || Siff/ue/r Tronnssen om jt halff rixtussind grandboer || den 2 Aug/usty/ 1679. vdj Siffuer Tronnssens bog || jnnddført, som Baar Gunderud med tre || bogstaff/ue/r til sit naffn schall haffue || wnderschr/effue/tt och bekrefftid ||

Nils tuende dannemends neruerelsse, huor aff den enne || dog for slegtschab schyld till citanten ey jmod lougens || tydlig forbud sin widennschab derom ved eed |: som || hand sig tilbød |: haff/ue/r kundet anname, Medenns || den anden som jt vuillig vidne vtrycheligh ved || eed tilstaar med erbemelte kiøb at verre tilgannen, || lige som j rette lagde vdtag aff Siffuer Tronnssens || bog vduisser, som nu i dag for retten med bogen || er confererit, saa der aff haffuis viss formoding |: end || dog ey nøjachtj beuissis |: Baar Gunderud kiøbit || haff/ue/r jndgaaed som ey ved conditional benegtelsse, eller || druchenschabs paaschud kand affhielpis, effter desssenn || leiligh/ed/ tillige fordj Baar Gunderud ey fuldkomeligen || viill fragaae samme kiøbs wnderschrift, och sag giffue || Citanten saa som den der hannem effter selff gjorde och falsch || wnderschrift schulle søge som kunde foraarsage || sagen paa en annden maade at ordele |: schal hermed || ermelte Baar Gunderud forbemelte jndgaaennde || kiøbs missbrug allenne verre pligtig |: siden || citanten hannem jngen penge paa kiøbit haff/ue/r || leffuerit eller nogen faldsmaall til sig at verre || falden paastaar Hans K/ongelig/ M/ayestets/ sigt effter loughen || at vdrede som er 3 £mark£r sølff, saa welsom citanten || en billig omkosting som i ringeste annsees till || = 3 rdr: effter loughen at clarrere eller lide som vedbør || den pretenderende sigt for Baar Gunderuds vdebliff||uelsse i dag, anbelanngende, da som Baar Gunde||rud tilforn haff/ue/r tagid ved gienmaall i retten || och derved retten effter den høyannseelig steffning || respecterit, bør hand der vdinden med ald lough och || ret fri at verre Datum vt supra, ||

f 17b

Anno 1680. den - 26 May er rettenn admini||strerit paa Walde i Lier off/ue/rwerrendis Kong/elig/ || Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann vonn Cappellen bøidelens||manden Tosten Olssen med effterschreffne

laugret || Laurids Gommerud, Jonn Clemmidsdall, Christopher ||
Brastad, Bent Tuetten, Steener Jensvold, och || Christopher Kienner, ||

Hans Kong/elig/ Ma/yestetets/ fougit off/ue/r Lier lod publicere ett kong/elig/
|| schøde til hans høy exce//lence/ H/err/ statholder Gyldenleffue || aller
naadigst giffuen paa en dell strøegods vdj atschillig || fougderj h/er/
synndenfields ligende med nogle tiender || huor j blant saa vit dette fougderj
vedkomer || findis jndfort (jndført) Øxssene med bøgssell et schippund tunge
|| for huilchet gods som schødit udj alt omfor||meld/e/r hans exce//lence/
haff/ue/r giffuit tilige och || nj tusinde fem hund/e/r och halffierde rdr: - 29 s:
aff dato || Kiøbenhaffn den - 29 Decembr/is/ anno 1679. ||

f 18a Erlig, och velforstanddige mannd Peder Jenssen paa || Bragenis lod ved
Konng/elig/ M/ayestetets/ fougit Johan von Capp/ellen/ || forkynde en
han/nem/ naadigste foruntte kongsdag angaaede || det drab hand paa en ved
naffn Peder Henndrichssen || hattemag/e/r paa Bragenis den - 20 Maj
nestleden haff/ue/r be||gaat aff dato Christiania den 21 Maj 1680. ||

Kong/elig/ Ma/yestetets/ fougit velfornemme mannd Mo/nseigneur/ Johann ||
von Cappellen lod fredluisse* Schiostad och Solberg ejendeller || saa vel
som at jngen fordrigster sig der off/ue/r med nogen || slags veig at haffue sin
kiørssell jmod lougen aff || dato Bragenis den 26 Maj 1680. ||

Erlig mand Peder Gutormssen paa Bragenis lod forkynde || jt schøde paa
tredieparten aff halfirde schipund tunge || med bøgssell til hannem aff
Haagen Ingbritssen, || boende i Grinholmsund i Tunsberg lehn vdgiffuit aff ||
Bragenis den - 18 Maj 1680. ||

Anno 1680. denn - 10 Junj er retten admini||strerit paa Bragenis
byting wvindenn nogle optagen || sager wed dennd constituerit
byfougit Johann Bøchmand || och i byschriffuerens sted
sorrenschriffueren off/ue/r Lier || Mathias Pederssen med

effterschreffne laugret, || Annderss Gregerssen, Jørgen Annderssen,
Madz Hendrichssen || Hannss Hannssen Høybye, Erich Søffrennssen
och Hans || Jenssen Rye, ||

Effter opsettelse fra den 19 Ap/rilis/ nestleden til i dag || haff/ue/r sig wdj
rette stillid erlig och welagt mannd || Peder Simenssen och effter førrige i
rettesetelse || eschid dom off/ue/r byfougden Christopher Hanssen || och
byschriffueren Peder Hannssen anngaaende || dj tuende sager om det
paaschadigte pa||piirss missbrug som seeneste be/mel/te 19 Ap/rilis/ her ||
paa bytingid till i dag forfløt bleff, || Hernest aff bemelte Peder Simenssen
bleff fremlagt || hans exce//lence/ Banners breff til hannem endelig || dom
vdinden bemelte sager at afffordre || paa laugmandens vegne aff dato den 7
Junj || 1680. ||

Erlig och welfornemme mannd Mo/nseigneur/ Christopher || Hannssens
sønn Johannis Christopherssen || i retten jndgaff hans faders kierrestis ||
jndsigende siden hand ey selff er tilstede || aff Bragenis den 10 Junj 1680. ||

Mo/nseigneur/ Peder Simenssen j rette lagde en Kong/elig/ || fororning aff
dato Kiøbenhaffn den 12 Junj || 1679. huor aff hand begierrid den 7 post ||
der vdinden motte ord fra ord indförris || som saa formelder worris
fororing/e/r || louge och recess schall huer steds øffrigh/ed/ || allvorligen
holde off/ue/r och huis nogit || der jmod giørris schulle det straffe lade ||
effter sagens beschaffenh/ed/ och huis dj det effter||lade saa frembt det
beuissis at det dennem || videndiss verrit haff/ue/r och de ellerss jngen ||
loulig vndschylding haff/ue/r, schulle de tillige || med dennd schyldige aff
vorris gen/eral/ fiscal: || tiltallis, aff deriss embede affsettis och effter ||
derriss formue paa gods och penge straffis, || Mo/nseigneur/ Peder
Simennssen formeener byfougden || bør effter Kong/elig/ Ma/yestets/
fororning bør at straffis paa || hans bestillnings forlis och hanns midler ||
laugmanden Christen Jenssen at verre hiemfalden || huorpaa hand begierrer
en endelig och || forsuarlig kiendelse, || Vdinden den sag anngaaende
s/alige/ H/err/ assi||stensraads boids midler som hoss byfougden ||
Christopher Hannssen och byschriff/ue/r Peder Hanssen || søgiss er affsagt, ||
Effter denne søgnings och giensigelssis || egentlige medfør erachter jeg
dette || effterschreffne til parternis vedbørlig || atschillelse først at

f 18b

mentionere och siden || effter min schiønnsomh/ed/ det paafølgennde der ||
 vdj at kiende och dømme, || Aff de her vdj retten ved veluisse H/err/
 laug||mand Christen Jenssens velbeschichede fuldmegtig || Mo/nseigneur/
 Luchas Hannssens frembaarne beschichelsse || poster som paa jt arch no: 9.
 vdferdigit er || befinder jeg at citanten velbemelte H/err/ laugmand ||
 Christen Jenssen med H/err/ laugmand Jørgen || Phillipssen haff/ue/r som
 kong/elig/ comiterede || commiss/arier/ vdj s/alige/ H/err/ assistens||raad
 veledle Viliam || Mekelnborgs effterlatte sterboe ||

f 19a fordrif creditorerne och arffuingerne til beste || rigtigh/ed/ aff jndciterit
 byfougit S/eigneu/r Christopher Hans/en/ || och Mo/nseigneur/ Viliam
 Mekelnborg som fuldmegtig for endell || frawerrende arffuinger paa alt huis
 effter || rigtig loulig och wnderschreffuen forseillede || registerring och
 anden fornøden documenter off/ue/r || velbemelte d/end/ s/alige/ manndz
 effterlatte formue kunde || verre passerit, Huor paa bemelte Christopher ||
 Hannssen i begynndelssen paastemplede och siden i || slutningen for
 rommit schyld paa wstemplede || papiir schrifftlig suarrer, at hannd toe dage
 tilforn || haff/ue/r leffuerit velbemelte herrer commissarier || rigtig
 registrering 1 off/ue/r boends hiemmewerende || løsse 2 off/ue/r boends faste
 och anden middeller || 3. autionsmesterrenns egen registerring och || 4. en
 registerring offuer boends bortschuldige giæld || den første paa de hiemme
 udj gaarden befundenne || midler er prociderit med toe arch aff no: 11 - till ||
 í (1/2) rdr: wnder bemelte byfougid Christopher Hannssens || byschrifueren
 Peder Hannssens och tuende mends || saa som Nilss Tullis och Jacob
 Pouelssens hend/e/r och seigell || \den 2. of/ue/r boends faste och anden
 midell er paa vstemplid papiir vnder byschrifuerens egen h/aand/ och
 seigell/ || den 3die autionsmesterens || paa boends forhøyelsse till jt stort
 capital || paa vstemplid papiir wnder hans egen || hand och seigell, den 4de
 boends bort || schyldige giælds registrering jligemaade || paa vstempled papiir
 vnnder byfougdens || byschrifuerens och for/schreff/ne tuende mends ||
 hend/e/r och seigell huilche importante mid||deller cit/anten/ vdj steffningen
 paastaar han/nem/ || effter kong/elig/ allernaad/igst/ vdgiffne papiirs ||
 fororning at tilkomme och samme aff || S/eigneu/r Christopher Hanssens och
 Ped/e/r || Hanssens midler som videndiss || jmod saadane kong/elige/
 bogstaffer haff/ue/r || syndet, de vedkommende jgien || at refundere, mens
 vdj ||

hans jndleg formeener hand at byfougden och || bysch/riffueren/ aff egne midler at erstatte hannem || och hanss medcommiterede for/schreff/ne importante midlers || proportion med der foruden end da en fuld for||nø[i]elig kost och terring etc: Huor jmod || byfougden først forrestilede hanss schriffblig || jndsigelsse aff denne vngefærd jndhold at || be/mel/te hanss anklager H/err/ laugmand Christen || Jenssen schall haffue effter forregaaende || trudseller aff jdell off/ue/rmod søgt och faaen || at hans boe och breff/ue/r huor med hand i dette || som i and/e/re paakommende fald schulle || forsuarre sig er hannem vdi hans fra||verelsse vden loug och dom paa den || maade som mand pleier at gjøre effter || missdedere@missledere ved ser bestilte?? personer || voldeligen bleffuen betagen saa at hand || som wnder Hans Kong/elig/ Ma/yestets/ beschiermelsse || samt landsloug och ret haff/ue/r forschut sig || iche er bleffuen hørt eller nødt nogit aff || ald forresagde hans boe och breff/ue/r || jgien, och siden den tid haff/ue/r hand || iche kundet nyde rettens befording || til sagens och sandhedens rette opliussning || som schall foraarsage hannem først (først) at || klage sig retlessløss, dernest at søge || Hans Kong/elig/ Ma/yestets/ aller naadigste beschiermel||sse jntill hand saadant som hoffuitsagen || jmod sine forvrettere med landsloug || och ret kand faae vdført och paakiendt, || tj før viste hand sig iche pligtig at suarre || citanten till hanss steffnemaall, Dernest || forrestillede byschriffueren hans jndleg || och formeener at byfougden wil for||clarrer huorlediss och till huad ende || hand be/mel/te documenter i foromrørte comiss/arier/ || jndlagd haff/ue/r 2 Suarer hand vell och || till samme papiirs beschaffenh/ed/ om nogen || missligh/ed/ der med begaaen er 3die || vndschylder hand sig, iche at vide || jmod kong/elige/ bogstaffuer forselligen ||

f 19b

och straffwerdigen at haffue forsyndet sig etc: || Da om end schiønt at saa wmildeligen som forregiffuis || jmod byfougden Christopher Hannssen, wed citantens || forwollenh/ed/ kunde werre passerit, kand dog || denne søgning |: effterdj hand effter opsetelssens || tilhold jngen benaading der wdj haff/ue/r erverbit || iche vden paakiendelsse aff dette sted opheffuis || serligen och fordj at hannd saadann hanss || paastannd iche endnu med nogen beuissligh/ed/ || haff/ue/r krafftig giort, saa och som fornemmeligen || er \at/achte at hand iche heller ved naffn for||clarrer huad hand wdj denne sag til sin befri||else kannd haffue at paastaae, Saa kannd ey || heller den

f 20a

vnndschyldning som byschriffueren || gjør fornøielig optagis effterdj hand som alting || først forferdige schulle iche haff/u/e hafft agt paa || ordinansens tilhold, at kreffue saadan sort || aff papiir som slige forretning/e/r haffue vill || erachtendis der hos at baade byfougden och || byschriffueren |: foruden dj tuende mend som || ey citerit er :| for/schreff/ne paaklagende document/er/ || |: vndertagendis autionsmesteren som iche til || denne ret hørrer och selff paa vstemplid || papiir sin forretning schreffuen och allene || vnd/e/rschreffuit :| saalediss som forberørt || med egen hend/e/r och seigell stadfested || och vdj commissionen jndgiffuit haff/ue/r j huor || vell at den kong/elig/ fororning de dato Hafnie || den 27 Febr/uary/ 1664 vtrycheligen siger || at jndtid som iche paa stemplid papiir || schreffuen er schall komme nogen till || gaffn och tienneste, saa vel som och for||byder rettens betiendter och alle || andre vedkommende at de iche alleniste || nogit for retten mens end och i and/e/re || maad/e/r iche heller acceptere maa || som iche paa den rette sort papiir || schreffuen er saa frembt de iche ||

f 20b

med 50,, 100 intill - 200 rdr: straf ville verre || annset etc: Huor aff vtrycheligen er at for||nemme at for/schreff/ne byfougit och byschriffuers || jndsigelsse jngenlunde kand befri denne || beuisslige off/ue/rseelsse, medens derfor || her meed tilfindis offtebemelte byfougid || Christopher Hans/en/ och byschriff/ue/r Peder Hanssen || for denne derris jmod høyst kong/elig/ fororning || egen begaaende paa slet papiir vdferdigede || for retting/e/r at vdrede den mellomste || sigt paa - 100 rdr: och saa for citantens || pretention vdj derris søgende boids || formue billigen at verre fri, helst || effterdj offtebemelte den kong/elig/ fororning || ey egentlig forclarrer huad nogen || rettens betienter eller andre for papiris || missbrug i synnderligh/ed/ vdj en anden || mands documenters vnnderschriffuelsse eller || forreleggelsse i retten paa den der vdj besatde || capital kand forgiørre, mens dj midller || som nogen sig selff vdj sit egit forset med for||seer siunis allenne at verre forbrudt paa || den maade som citanten det vill haffue forstaad || huilchen confiscation erachtis ey at kand effter || citantens paastand vdj steffningen for samme || byfougden och byschriffuerens offuerseelsse vere || dene sterboids middler wnd/e/rkast, ey heller || arffuingerne at verre forpligt |: førind || de loughligen bliff/ue/r søgt at suarre citanten || till den der udj formenende pretention ansende || at welbemelte citant haff/ue/r ey heller vdj retten || producerit nogit huor med hand kunde beuisse || at arffuingerne \haff/ue/r/ tilstedet byfougden som || endell derris fuldmegtige vdj

commissi||onen at fremlege saadanne paaschadigte document || megit mindre begiert at byfougden och byschriffren || schulle nogit aff derris tilfalden arff paa || den vrette sort aff stemplid papiir vd||ferdige, huad ellers anlangende er || den i commissionen jndlagde och aff || byfougden och byschriffueren paa 2 arch ||

no: 11 wnderschreffne registrering off/ue/r den s/alige/ mands || hiemme i gaarden befundende løssørre, som ey nogen || vordering schall verre bleffuen paasadt at kunde || forclarre huad den opløbennde summa off/ue/r || den werdj som høystbemelte Hans Kong/elig/ Ma/yestet/ pa||piirs ordinandse vdinden de forresagde tuende for||brugte arch papiir naadigst tillad/e/r at paa||schriffue sig kand bedrage och huor megit Hans Kong/elig/ || Ma/yestetets/ interesse derudinden affgaar som derris for||sseelsse bør tilsuarre, da effterdj meer høystbe/mel/te || Kong/elig/ Ma/yestetets/ allernaadigst papiirs forororning ey || melder om huad straff rettenns betienter eller and/e/re || som i slige forretningers tilfelde med denn wrette || sort papiir ertappis i serdelissh/ed/ derforre bør || vdstaae, och om dessen forhold vdj høylofflige || ihukomelsse regis Fredrichj 3tj vdgangne || papiirss fororning de dato Hafnie den 18 Jan||uarj anno 1661. j blant andet melder at jngen || saadant trøgt papiir entten selff eller wed anndre || schall lade schriffue nogit som iche titullen til||holder verre sig udj penge eller anndre || materiers wbillig forandring/e/r dersom nogen || imod forhaabning schulle befindis der jmod || at gjøre werre sig høy eller nedrige || standspersoner da schall saadant wdj voris || kong/elig/ schatcammer at dereffter sagens beschafenh/ed/ || kand worde paakiendt strax tilkiende || giffuis, Huilchen kong/elig/ allernaadigste || giffuen fororning den paaschadigde allerund/e/rdag||nist bør sig effterr[e]ttlig holde och der hans loug||maall saavit denne post er anngaaende || till paakiendelsse befordre, Endligen huad || den paastaaende kost och terring er || anngaaende da som for/schreff/ne byfougid \och byschriff/ue/r/ erre || forhen brødefeldig befunden saa bør de || och som de der sagen taber effter lougen || och recessen at giffue citanten i det lide||ligste - „ 20 rdr: vdj omkostning och det inden || í (1/2) maanids dag at betalle wnd/e/r nam ||

f 21a

och wordering aff derris boe Datum vt supra, ||

f 21b

Dend anden sag jmellom laugmanden || Christen Jens/en/ contra Christopher Hansen || och Ped/e/r Hanssen vdinden papiirs missbrug || till s/alige/ Simen Lauridsens schiffte, derom || er affsagt, || Effter det aff veluisse H/err/ laugmand Christen || Jennssens fuldmegtig Mo/nseigneur/ Luchas Hannssen || j rette lagde och indsteffnte schifftebreffs forretning effter || s/alige/ Simen Lauridsen och hans s/alige/ hustru saa || vit som det findiss paa 2 arch no: 9 beschreffuen || och vnd/e/r byfougden Christopher Hannssen || och byschriffueren Peder Hanssen med flerre schifftis || forretteris hend/e/r och signetter vdfer||digit som tillad/e/r kund effter kong/elig/ || derom allernaadigst vdgangne papiirs || ordinandze de dato Hafnie den 27 Febr/uary/ 1664 || at schriffue paa det som importerer vnd/e/r || - 2000 rdr: och for/schreff/ne s/alige/ folchis effterlate || middler befindiss effter samme schifftebreffs || formalie at beløbe |: effter 3367 rdr: 2 ort och || 5 s: affkortede giæld :| - 10616 rdr: j (1) £mark£ 17 s: huilchen || capital effter høystbemelte kong/elig/ fororning || henhører till den sort aff no: 7 denne || forretning at forfattis paa, j hensende || der vdj begribis alt det som effter den maade || importerer - 2000 rdr: och der off/ue/r som || i saa maad/e/r aff byfougden och byschriffueren || off/ue/rseet och den sort no: 9 misstagen er || Huor aff vdisputerligen befindiss at bysch/riffue/r || Ped/e/r Hanssen som schifftebreffuit haff/ue/r forferdigit || och vedgaar penge til diss behøffuende papir || at haffue annamit sig vell høyt forseet haff/ue/r || som lad/e/r sig annsee at byfougden || Christopher Hanssen haff/ue/r giort sig dell||achtj vdj i det hand iche effter embeds || pligt haff/ue/r observerit det bedre och corigerit || saadanne feill førind samme schifftebreff || vnder fuld forseilling er bleffuen || vdferdigit, jmod huilchen ||

f 22a forretning citanten veluisse H/err/ laugmand Christen Jens/en/ || |: som samme schifftebreff nyligen schall werre kommen for || øyen :| protesterer at aff den capital som samme || schifftebreff ommelder tillkommer hannem effter for/schreff/ne kong/elig/ || fororning som den første anndgiffuer - 3/4 och de || och de fattige 1/4 part som hand ved nam och vor||derring søg/e/r aff bemelte byfougid och byschriffuerns || boe med en fuld fornøelig kost och terring ved || dom at niude, Saa endog aff meer høystbe/mel/te || kong/elig/ fororning vell kand erfarris det paaklagende || byfougid och byschriffuers vnd/e/rdagnigste gjorde || erklering iche kand fornøie det faldsmaall || som derris embeders off/ue/rseelsse haff/ue/r meriterit || til nogen befrielsse, Jche disto mindre saa || tilsteder dog iche forresagde

kong/elig/ allernaadigste || fororning i saa maade nogen confiscation vden || paa de capitaler huor vdj det trøgte papiir || ey retteligen er bleffuen brugt, saa som || fornemmeligen hiid rørrer aff de første || 6 nomerus och allenne bemercher pengelaan || och dessen derpaa berettigde obligationer ey paa || den vrette sort eller paa geemeene || papiir at schriffue som rettens betienter || vnd/e/r en ser pengestraff vdj retten || at acceptere forbuden er, mens huor høy || och meggen straff de eller andre som med den || vrette sortes brug eller materiers vbillig || forandring ertappis schulle giffue rørris || der jndtid om huor vdoff/ue/r ey rettere || kand schiønnis end den sag som ej der aff || dependerer bør med ald rette at ordelis effter || den kong/elig/ trøgte, och v-igienkallende || in anno 1661 den 18 Janvarj vdgangne papiirs || ordinandze som vdj dene beschaffenh/ed/ verbaliter || melder och forbuid/e/r at jngen paa saad||dant trøchte papiir entten selff eller ved and/e/re || maa lade schriffue nogit som titullen || iche jndeholder verre sig vdj penge || eller andre materiers vbillig || forandring/e/r, dersom nogen || jmod forhaabning schulle ||

befindis her jmod at giørre verre sig høy eller || nedrige standzpersonner da schall saadant || vdj vorris kong/elig/ schatcammer |: at dereffter || saggens beschaffenh/ed/ kand worde paatiendt :| || strax tilkiendegiffuis etc: Huorforre || och denne sag effter slig kong/elig/ allernaadigste || giffuene andledning till paakiendelse, aller||vnd/e/rdagnigst remiteris, huor citanten || velbemelte H/err/ laugmand Christen Jenssen || formodentlig vdj denne som wdj dend nest || førige sag vel finder huad hand wed || H/err/ vicesathold/e/rs vellbaarne H/err/ Erich || Banners exce||llence/ fuldmegtige Mo/nseigneur/ Ped/e/r || Simenssen her søger Datum vt supra, ||

f 22b

Anno 1680. den 25 Junj er rettenn admini||strerit paa en tilsteffnt aasted wed Flaattenn || i Lier offuerwerendiss Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit || S/eigneu/r Johann von Cappellen samt bøide||lenssmanden Tosten Olssen med effterschreffne || laugrettismend, Phillipus Kieldstad, Chri||stopher Lindenis, Ammund Jenswold, Olle || Valde, Hans Høuig, och Lauridz Quagstad, ||

Hederlig och welerde mannd H/err/ Madz Olssenn sogneprest || till Sannde prestegield i rette lagde en rigenns || citation off/ue/r Gregers och Erich Stoppen Joen och Rønnou || Lien anngaaende feedriff och schuoghugst (schoughugst) som dj off/ue/r och paa || Flaattens ag/e/r och eng med diss tilligende schouff sig wlouglig || tilltag/e/r och bemechtiger, saa welsom Gudmond Flaatten || med nogen vidnissbiurd och at werre jndsteffnt aff dato || Ag/e/rsshuus den 4 Junj 1680. || Her jmod i retten jndgaff Gregers Stoppen Erich Stoppen || Joen Lien Rønnou Lien och Gudmond Flaatten wed || derris vdschichede bud jt schriffilig jndssigende aff || dato 24 Junj 1680. || Den hed/e/rlige mannd H/err/ Mads Olssen i rette stillid sit jndleg || aff dato Sannde prestegaard den 23 Junj 1680 || Fremdelliss bleff i rette lagt H/err/ Suend paa Egers hans messuie (messsiue) || til H/err/ Mads Olssen aff dato Haug prestegaard den 1 Junj || 1680. || Haff/ue/r saa begiffuit os til den paasteffnte drifftevej || som findis lagt aff Flaattens eyendom eng och ag/e/rjord || den at besigte da befindis endell aff wejen at werre oppløyet || till ag/e/rjord och saad vdj off/ue/r huilchen seed || saa som en stie der er optraaden och giort ||

f 23a huilchen gade eller drifftevej haff/ue/r med tuende gierder || fra ag/e/r och eng haff/ue/r verrit jndlugt, huor aff den gierdiss || gaard till ag/e/rjorden er gandsche ødelagt och borte, mend || dj til Flaattens eng paa syndre side er nogenlediss ved magt || Dereffter haffuer laugrettid granndschit och erfarrit om dj jndsteffnte || Stoppen opsiderre eller andre som i loulig maader haffuer {aarsage} || nødig den vej at farre iche kunde haffue derris fædriff || och kiørsellvej wden gaardz synndennfor Flaattens || jndmarch och eyendom, och da effter fligtigst besigtelse || be\finde/ der at werre lige saa god kørssell och drifftevej, som den || driffte och kiørsellvej der off/ue/r Flaattens ag/e/r och eng || haff/ue/r verrit ligende, || Jndsteffnte Gregers Stoppen \och/ Rønnou Liens søn Haagen || paa hendis vegne forregaff at ville førre proff och || windissbyrd \paa/ at dj iche allenneste self haffuer hafft denne || vej til drifftevej menn och derris formend, || Erich Stoppen sagde at hanns fader bode paa Stoppen || i 70. aar och aldrig war hindrid paa den || omsteffnte drifftevej, || H/err/ Madz berettid denne plads Flaatten haffuer || i førrige tider ligit øde wnder feetraae, mens || nu siden det er jndhegnit och jorden dørchis || formeener hannd derpaa at nuide fred, || Jonn Lien \møtte/ iche Rønnou Liens sønn bleff tilspurt om || dj effter steffningens andledning paa Flaattens eyendom || haff/ue/r hugit dreffuit och

haffnit, och huem den/nem/ saadant || at giørre haff/ue/r tilsted, Huor till bemelte Haagen || suarrit at dj altid haffuer ladet derris queg der haffnis || v-last och vkiert haff/ue/r iche hugit vidre end nogid || tør wed till att brennde, || Dj jndsteffnte proff bleff paaraabt da var Arnne || Lanndfald bortgaaen || Anders Vuilstad sagde iche at vide nogit at widne || i denne sag, || Nielss Sandag/e/r beretter dett samme || Mogens Strøtwed vedgich at haffue boit paa Flotten || 4 aar {-} j (1) maanid fløtte derfra vngeferd || - 24 aar siden jmidlertid hand der boede || dreff dj Lien gaarderss besidere derris queg paa || Flaatten eyer och betalde haffneleien || till Christopher Stoppen ||

Merre begierrtis ey aff citanten, at vj oss till || forretning schulle forretage vden allenne || paastod en endelig dom i sagen, || Er da paa denne tid herom worden || for affschedigit, || Efftersom nogle aff dj jndsteffnte refererer sig till || proff och vinnissbiurd wdinden den paaschadigte || drifftevej, til med er Arnne Lanndfald aff||vigit fra retten førind hannd til sin sandh/ed/ || at fremsige er paaeschit, saa behøffuis och Joen || Liens forklarring \och tilstaaelsse/ paa citantens forregiffuende || huorforre denne sag optagiss och forfløttis till || neste sageting och sted som aff Kong/elig/ M/ayestets/ fougit || louligen berammendiss worder, Huilchit parterne || haffuer sig effterrettlig at holde och till errørte || tid och sted at comparere medtagenndiss huis dj || ydermeere till derris paastand behøffue kannd, || saa welsom forrelegis den fra retten affsigede || Arnne Lanndfald och wdeblifuende Joen || Lien i rette at møde, vnnder derris faldzmaall || saa schall nest Guds hielp paafølge sagenns || ordel som loulig och ret erachtis kannd Datum || vt supra, ||

f 23b

Anno 1680. denn 15 Julj er rettenn paa Huussby || i Røgenn sogen administrerit off/ue/ruerendis K/ongelig/ M/ayestets/ fougit || S/eigneu/r Jens Olssen bøidelennsmandden velfornom||stige Erlannd Mogennessen Aaraas med efftersch/reffne/ || laugrettismend, || {Knut Offnerud}, Lauridz Schryset Røe, Effuen || Karlssrud Peder Mortensrud, Olle Wangg och || Halle Faallestad, i Knud Offneruds sted Rasmus Breeholt, ||

Effter opsettelsse fra forindførte 22 Ap/rilis/ nestleden || till i dag er i rette

stillid sig bøidelensmanden || Erlannd Mogenssenn Aaraas och off/ue/r sin ||
 contrapart Lauridz Wear eschid dom effter || førrige i rettesettelsse med sin
 kaast och terring || angaaende dj ord hand seeneste for retten || sig lod med
 forliud formenner hand dom||meren ochsaa observerer til en strafverdig ||
 kiendelsse, huorpaa hand || fordrid en retmessig dom, ||

f 24a Laurids Vear møtte i rette sagde efftersom || Erlannd Aaraas kom fra
 kierchen och drog forbie || Villingstad och paa Huusseby jorrid da || drog
 hannd tilbage jgien til Willingstad || och kom der ind och war begierrendiss
 tobach || for 1 s: Da laa Laurids Wear i kammerssengen || och Hans
 Clemmidsrud, Larss laae der i en huid g/ammel/ || wldenn schiortte och jt
 par g/ammle/ bogsser som war || iche kierchekleder da støtte Erland
 kammers||dørren op, och sagde god dag Hanns Clemmids||rud och Laurids
 Vear lig/e/r I her Laurids Wear, || er det ed/e/rs kierchevej, || Parterne bleff
 tilspurt om dj vdindenn denne || sag mere haffde at forregiffue huorpaa ||
 bleff suarrid nej || Effter denne søgning och giennsigelssis medfør || erachtis
 lougss gemess paa følgende derudinden || at ordele och affsige || Effter ad
 citanten Erlannd Mogenssenn for nogen || tid siden en synndag paa sin
 kierchevej hiem || fra kierchen er kommen for ørrenn nogle || personer sig
 paa Villingstad jmod kong/elig/ || allernaadigste giffne statuter wnder
 predichen || samme helligedag v-sømmeligen schall || haffue sig
 jnndbegiffuit och forbleffuit, haff/ue/r || hand som de fleste aff dj otte
 citant/er/ førde ed||tagen vinnissbyrds tilstannd vduisser :| paa || sit embedis
 wegne |: som dem der saa gierne Kong/elig/ || M/ayestets/ allernaadigste
 villie allerunderdagnigst och hørsom||meligen bleff effterleeffuit :| ganngit
 jnd paa ermelte || Willingstad til at erfarre huem det var som || sig saa
 haarnacheligen och forsettelig wiss || jmod kong/elig/ bogstaffuer paa
 sabathsdagen forholt || och da |: med flere :| fundit for sig udj jt kamerss ||
 jndciterit Laurids Vear, huilchen |: der cit/anten/ || Erlannd Mogenssenn lastid
 slig derris samquem || til Gudstiennestis forsømmelsse :| haff/ue/r som || hilp
 mannd och anfører for dennem alle trosligen?? || med forhaanende ord |:
 kierchenns myndigh/ed/ || jmod vbodferdige til liden respect :| || spurt
 cit/anten/ ad om hand var || prestens medhielperre ||

f 24b och alligeuell hannd ey haff/ue/r giffuit derpaa nogit suar || eller meerre sig
 jmod Laurids Vear och dj andre ladet || med forliude mens stilltiendiss

gaaen fra || dennem aff kammerit i stuen, huor hand for off/ue/r || vold ey motte niude fred, medens strax haff/ue/r || han/nem/ effterfult errørte Laurids Vear som || med sit haffuende onde vchristelige forset |: jmod || errørte tachverdige paamindelsse |: strax ønschid || |: som Gud nadligen affverge fra alle Guds || børnn |: at dieffuellen schulle farre i hannem och || den paatagit cit/anten/ Erlannd Mogenssen i haarit och || slagit han/nem/ off/ue/r ennde paa borrid saa hand tillige || med wdj sit annsigt blodig er befunden, Huor || vdoff/ue/r for lougwerdigt erachtis Laurids Vear || pligtig at werre som han/nem/ hermed for ret och dom || tilfindis, først till cit/anten/ for jmod han/nem/ paa || sin kierchevej øffuede formastelige vold och vd||förmelsses foraarsagede procedeur paagaaende || omkaastning at erstatte tj rdr: och till Hans Kong/elig/ || Ma/yestet/ vdj kierchefredsbrøde effter ordinansens sig||gelsse folio - 38. och 39. at straffuis lige som ting||fred som er effter lougen t/ingfare/ b/alchen/ 5 cap/itel/ otte || ørtug/e/r och 13 £mark£ sølff, for det anndet angaaennde || gudstienistes forsømmelse i slig fald effter regis C/hristian/ 4s || recessis tilhold pag/ina/ 36. at straffis saa som for || helligebrøde och derudinden desssen sigt som effter || kiercheordinansens tilhold folio - 39. er 3 £mark£ effter || lougen till Kong/elig/ M/ayestet/ at wdrede, for det tredie || belanngende hans vtilbørlige dieffliche?? formaled?? ?? || effter ejusdem recess pa/ina/ 30. j lideligst til dj fattige || at giffue 3 £mark£ huilche cit/anten/ tildømbte penge der brødfeldige || Laurids Vear til han/nem/ haff/ue/r at erlege, saa welsom || ermelte K/ongelig/ M/ayestets/ sigt och dj fattigis til Kong/elig/ M/ayestets/ ombudsmannd || her off/ue/r steden |: som dermed sig jgien vedbørligen || forholder |: jnden í (1/2) maanids vdgang eller || siden derforre lide namb och vordering i hans gods || och formue huor det findiss kannnd effter lougen || recess: och kong/elig/ fororning/e/r som vedbør Datum vt supra, ||

Effter opsetelsse fra d/end/ - 22 Ap/rilis/ sistleden til i dag haff/ue/r || sig udj rette præsenterit K/ongelig/ M/ayestets/ fougit S/eigneu/r Jens || Olssen som vdinden sin jndsteffntte sag off/ue/r Laurids || Vear var dom begierendiss || Jens Olssen fremstillid den pige Ellj || Olssd/aatter/ som tilforn {...} hendis vinissbyrd ||

den - 22 Ap/rilis/ ved tuende mend er i rette baarenn || huilchen tilstand hun i alle maad/e/r nu for retten till||stod at haffue hørt och seet saa at verre

sandh/ed/ mens || sagde at hun iche huialp?? Laurids hend/e/r, aff fougdens quindis?? || søsters haar mens allene aff be/mel/te sin madmod/e/rs haar || dog saa at Laurids haffde den/nem/ begge i haarit, sagde || och at Laurids var blodig Huorpaa hun giorde || sin eed, || Laurids Vear møtte och suarrid at hand var || ombedit aff Gabrill Villi[n]gstad paa rettenns || vegne at schulle gaa selff anden som steffne||vidne for Gabrill til fougdens, at fougden || schulle møde for krigsretten med Gabrill Villi[n]gstad || effter øffrighedens befall paa Bragenis || med haffde jt breff fra major Meier || til fougden och som hand kom jnd i stuen || leffuerit hand fougdens kierreste breffuit || Da kom fougdens quindis søster Anne Jensd/aatter/ || jndgaaendis i stuen och off/ue/rjllid begge vidner || med v-høfflige ord, och fougdens quinde || lige saae, Saa tog fougdens quindis søst/e/r || Laurids i haarit och bad fougdequinden at hun || schulle tage bissmerrn och slaa han/nem/ som hun || och giorde tog bissmeren slog dørren op der||med slog lige til hans hoffuit och støtte han/nem/ med || den storre ende paa nessen, for det andet || formeener hand at det bør at kiendis for mord || for det tredie formeener hand dj bør at lide || och vndgielde Kongen?? sin sigt for bissmerslag || och stød, effter kong/elig/ bogstaffuer och fororning/e/r || for det fierde formeener hand at verre || frj for fougdenns vloulige søgning || for det femte bør dj at opstaae en billig kaast || och terring, Huorpaa hand eschid dom || Merre aff partterne bleff ey i rette lagt || eller forregiffuit, || Effter denne søgning och giendsigelssis || egentlige medfør erachtis lous gemess || paafølgende der vdinden att || ordele och affsige ||

f 25b Endog jndciterit Laurids Vear |: som || hand selff forregiffuer :| effter rettenns gemess || selff anden er kommen til fougdens huuss || saa som steffnevidne, med haffuende jt || breff till fougden fra Hans Kong/elig/ Ma/yestets/ velbe||stalter major till hest veledle Adolff Karl Meier || at møde sin vederpart Gabrill Villingstad || for krigsretten som schall veere beschichit || paa Bragenis dennem jmellom vdinden || derriss tuistigh/ed/ at schulle administreris, saa || haff/ue/r hannd alligeuell jngen billig aarsage || hafft till hans groffue v-forschammede och fast || tilforn aff steffnevidne v-erhørte begaaede || erachtendis steffnevidne effter lougen bør deris || forretning for en mannds brofiell edrueligen || och fredeligen at forretage, och derfra jgien || sig at forføie, Huilchit denne Laurids Vear || ey haffuer villet ladet sig verre effterretlig || j det hand iche alleneste haffuer søgt stuenn || |: som ved en christelig begeingelssse vell || kunde tollereris :|

medens som proffuene || hermer megit dierffueligen vden nogenn || consins
 :| vdj haarit tagit och jgiennem stuedør||ren i forstuenn vdslebit och
 kuldslagit ermelte || Kong/elig/ M/ayestets/ fougid S/eigneu/r Jens Olssenns
 kierreste ærre||dyderig matrone Anna Jensdaatter || och hendis søster
 dydelschennde pige anddenn || Anna Jensd/aatter/ den øngre, vdinden
 huilchen || gierning jngen loulig ret er hannem medholdig || Tj lad saa verre
 at bemelte fougdenns kierreste || hafde en bissmer i haanden som Laurids
 Vears || medhaffuennde steffnewinde siger och tillige med || sin søster
 haffuer vist han/nem/ dørren da hand ey || |: effter forrettid ærende :| hafde
 behag vdj || at verre rolig, dermed kann Laurids Wear || effter nogen loug
 \ey/ fornøie det faldsmaall || som hand ved ermelte øffuede voldsverch ||
 haff/ue/r meriterit, j henseende christelige || Kongens allernaadigste dette
 loughlige || kongerige giffuen høy berømmelige loug/e/r || alle och enhuer
 huus och hiemfred vbrødlige || tilsig/e/r, och derforre han/nem/ hermed ||
 effter lougen m/annhelge/ b/alchen/ 16 cap/itel/ sigelse tilfinder || at vdrede
 til enhuer aff bemelte || tuende quindispersonner for dend aff ||

hannem j egit huus erlidende vdførmelsse || dj aller naadigste paabudne **f 26a**
 dobbelte bøder som || i lideligst anschreffuis till otte rdr: er 16 dr: || saa vel
 som at vdrede dem i samme cap/itel/ naadigst || paabudne dobbelte sigt till
 Hans Kong/elig/ Ma/yestet/ som || er for den/nem/ baade tuende gange øtte
 ortuger (otte ørtuger) || och 13 £mark£r sølff, dessligste for denne
 forvollende || procedeur at giffue till cit/anten/ Mo/nseigneur/ Jens Olssen ||
 vdj omkostning sex rdr: Huilche tildøm||te Laurids Vear jnnden í (1/2)
 maanids vdgang || haff/ue/r till de wedkommende at leffuerre || eller derforre
 lide namb och vordering i hans || boe och gods huor det er eller findis kand ||
 effter lougen recess: och kong/elig/ fororninger || som vedbør Datum vt
 supra, ||

Effter opsettelsse fra den 22 Ap/rilis/ nestleden haff/ue/r sig || vdj rette stillid
 velfornomstige karl Laurids || Wear och fremeschit sin vederpart effter
 opset||telssenns formeld jgien vdj rette med huis || vidre hand imod
 cit/antens/ søgning haff/ue/r at jnd||giffue Hertil suarrit Gunder Brynn at der
 var || aldrig broe off/ue/r den bech førind hand kom || till Brynn, || Endell aff
 almuen sagde at det tit hend/e/r at same || bech er saa flydende at mand ey
 kand med || en hest off/ue/rride, och er same vej løbende fra

aldmind??||veien ved Villingstad och til Groeddals mølle || Gund/e/r Brynn sagde samme hest som beenitt || brød \i broen/ var ichon en schyttegamp || Gund/e/r Husseby och Hans Huussby tilstod for || retten at hesten kunde verre - 3 dr: verd || Gund/e/r Brynn sagde at det er paa hans eye || samme broe haff/ue/r verrit, || Laurids Vear prætenderit omkostning som || følger, først lod steffne han/nem/ med tuende || vidne kaastid han/nem/ penge - j (1) £mark£ || tilsch/reff/ne penge - 2 £mark£ || min forsømmelse paa tingid - 2 £mark£ || lod besigte broen ved 2de vidne - j (1) £mark£ ||

f 26b for hans forsømsse i dag - j (1) £mark£ for domern || och dis beschriffuelse med papir || Merre aff partterne bleff ey vdj rette lagt || eller forregiffuit, || effterdj lougen tydeligen siger at enhuer er || schyldig at gjørre de veie ferdig hand hoss boer || off/ue/r hans egen march saa befindis aff acten || Gund/e/r Brynn samme eyendom tilhører || och vedboer och brug/e/r huor den bech flyder som || broen der hesten er beschadigit vdj haff/ue/r aff Gund/e/r || Brynn verit opbyggt och off/ue/r ligit huor vdoff/ue/r || ermelte Gund/e/r Bryn som sig ey effter lougenn || be/mel/te sin vedkomende vej med broe och alt || off/ue/r Bryns eyendom hand brug/e/r haff/ue/r for||holdit bør den beenbrøden hestis verdj saa megit || hand billigen var verd at betalle med j om||kostning - jí (1 1/2) rdr: och det jnden í (1/2) maanids vdgang || effter lougen eller siden lide nam och vordering i hans || boe och gods som vedbør Datum vt supra ||

Effter opsettelse fra den 22 Ap/rilis/ nestleden || till i dag møtte for retten erlig och wel||fornomstige mannd Erlannd Mogenssen och paa || erlig och gudfrøchtige quinde Ambiør Michels||datter paa Lindenis i Lier hendis vegne || fordrid hendis vederpart Hans Sch[r]yset || i Røg/en/ i rette med huis vidre hand til || sin paastand jmod hendis søgning || kand haffue, || Hans Schryset sagde jche kunde benegte at hand joe || haff/ue/r ladet henntte quernen hoss Peder Gutorms/en/ || Ermelte Erland Mogenssen paa Ambiør Michelss||daatters vegne i rette lagde hendis schrifftlig || jndleg aff dato Lindenis den 15 Julj 1680. || Erlannd Mogenssen formeener at efftersom hand || saa langt tid haffde hafft quernen hoss sig som billigen || om den hafde verrit vdøgtig burde strax || at varid tilbage stillid, och den s/alige/ mand Jacob || Lindenis som en cautionsmand jmidlertid || haff/ue/r motbetalt formeener der||forre hand iche alleneste bør ||

at betalle hinde forresagde penge mens || end och der foruden en billig omkostning || huorpaa hand eschit dom, || Hans Schryset sagde at hannd ey haff/ue/r lofft nogen || penge til Peder Gutormssen for samme || quern mens ombedet Jacob Lindenis || at fly sig en quern som god var til at || prøffue, och om hun da befantiss at verre || god schulle dj derom foreligis, och som hun || ey effter prøffuelsse till noget erkiende døgtig || haff/ue/r hand den tilbageført, formener derforre || frj at verre, || Efftersom aff citanten behøffuis i rette Peder Gutorm||ssens forclarring paa huad maade hand same || quern till s/alige/ Jacob Lindenis eller Hans Schryset || haff/ue/r vdleffuerit, saa och huor lenge || Hans Schryset effter hans forregiffuende var || tillat quernen at prøffue, och huor lenge || hand den i sin forwarring förind den || er hen til Lindenis ført haff/ue/r hafft saa dj || i saa maad/e/r begge partter til derriss || paastand nøjachtigerre fordering och beuis||ligh/ed/ \behøff/ue/r/ da til saadant i rette at forschaffe haff/ue/r || begge partter begierid sagen til neste sage||ting at opsettis, til huilchen tid dj igien || vdj rette medhelis saa?? huer aff den/nem/ || i ermelte maader tienelig eracter \haffuer at møde/ saa || gaas herudinden huad loug och ret tilsig/e/r || Datum vt supra, ||

f 27a

Bøidelennsmannen Erlannd Mogenssen paa Aaraas || haffuer ved tuende steffnevidne naffnlig Hans || Guttisrud och Kornelius Musserud i rette ladet || jndsteffne Nils Gunderssen med quinden vdj Hygen||strand, Anne Odsdaatter, med hendis mannd || Peder Thostensen Amund Erichssen och sin konne || Karren, en besoffuit quindfolch ved || nafn Hyllera??, Torre paa Bachen?? med den || pige naffnlj Torre for v-loulig ølsal || och andet der aff dependerer, Herjmod || at suarre paa Torre paa Bachens?? ||

piges \vegne naffnlig/ Torre som schall holde ølsall motte hendis || morbroder Gunder Brynn och sagde at hun haff/ue/r || iche brøgit til at selge vden en gang eller tou, || Karren paa Bachen sagde iche haff/ue/r brøgit nogit || vden en tønne malt i sommer och en tønnde om || vinteren forgangen || Anne Odssdaatter sagde det samme, || Nils Gunderssen sagde iche kunde benegte joe at || haffue solt ølsall ved sin quinde och tuende || stiffdøttre tillsammans och iche heller kunde benegt || at St: Hans dags natt vare endell

f 27b

piger och || mandfolch kom østen till schreg och larmid, sagde || teencher drach en halff kande øll ved jntid om merer?? || eller hor?? megit?? quindfolch/en/ den/nem/ solte den/nem/ och meener || pigerne bleff aff den/nem/ vell tilltungen at tappe || for dennem || Hyllerod loed ved Christen Hygens quinde suarre || at huad dom de andre off/ue/rgaar for ølsall || off/ue/rgaar hender ochsaa, || Sagen opsat till neste sageting til den tid forre||leggis pigen Torre paa Bachen i Hygenstrand med || sin hossbonnde Nils Gundersens quinde och døtt/e/r || som ølsalit bruger siden hand er en blind mand || och sielden er hiemme och derforre iche synderligt || her om vitterligt er, Hyllerad den besoffu[e]de || quindfolch, och ellers lensmanden at søge || Kong/elig/ M/ayestets/ jnteresse och lade jndsteffne til || be/mel/te tid alle hand kand opspørge som slig saa || vchristelig paa St: Hans natten gandsche off/ue/r || jmod kong/elig/ allernaadigste fororninger och statut/e/r || med drichen slagsmaall och vmanerlig sprog || och roben sig haff/ue/r anstillid ved be/mel/te Nils Gunder||ssens huus, saa vel som til ald v=schicheligh/ed/ || forrekommelsse alle dj som ellers anden steds || i bøiden jmod kong/elig/ recess hold/e/r ølsall huor || aff megen Guds fortørnelssse ved der aff foraar||sagede druchenschab kong/elige/ mandater till || liden respect grueligen at øffuis, til || huilchen tid enhuer schall nest || Guds hielp vederfarris || huad loulig och ret er, ||

f 28a

Anno - 1680. den - 29 Julj er retten || administrerit paa denn tilforornede tingstue || Østernn i Hurrums prestegield offueruerendiss K/ongelig/ M/ayestets/ || fougit S/eigneu/r Jens Olsen bøidelennsmanden Jens Grønsand || med efftersch/reff/ne laugrettismend, || Trugels Holtenis, Trøg Rød, Joen Eeg, Biørnn Rødby || Hanns Huussebye och Ped/e/r Liltwed, ||

Erlig mannd Hans Korssgaarden och Hans Sundbye frem||kom for retten tog hueranden i haand och der || med forligte sig om ald huis tuist och venigh/ed/ den/nem/ || jmellom werrit haff/ue/r loffuit hereffter att || leffue sammen i samquem och sede vej och || stj huor dj hueranndre begiegner som det || bequemmer erlige och fredkierelschende || venner i alle maad/e/r, ||

Anno 1680 denn - 12 Augustj er retten || administrerit paa denn andornede tingstue || Synndre Walde i Lier offueruerendiss || Kong/elig/ Ma/yestets/ fougit erlig acht och welforneme || mannd S/eigneu/r Johann von Cappellen bøide||lennssmanden Tosten Olssen Walde med || efftersch/reff/ne laugret, || Annders Wuilstad, Laurids Hoffuerud, Ped/e/r Sørum || Annderss Sørrum, Amud Sørrum, Torchill Reerstad, ||

Effter opsetelsse fra neste forganngen - 25 Junj til i dag || møtte i rette den hederlige mannd H/err/ Madz Olssen sogneprest || til Sannde prestegield och jngaff en opschrift paa nogen || omkostning som i sagen er anvent aff dato Bragenis || den - 12 Junij 1680. || Fuldmegtigen for den hed/e/rlige mand velagt Nils || Annderssen paa Bragenis eschid i sagen en endelig || dom || Gregerss Stoppen bleff tilspurt huorfor aff huad || aarsage hand haff/ue/r brøt gierdisgaarden til Flaaten || eyendom, dertil suarid hand at det var || ichon jt griin som war 3 spoller vdj denem || tog hand aff och da bleff baade hans fee || Erich Stoppens fee och Lien fee jgien/nem/ dreffuit ||

Joen Lien sagde der jntid at haffue hugit paa Flotens || eyendom mens iche kand benegte der joe med sit queg at || haffue driffuit dog iche paa firre aar, sagde i aar haff/ue/r || hand dreffuit der jgienem til setters, || Haagen Lien sagde jligemaad/e/r at haffue dreffuit j||giennem til setter || Dj jndsteffnte bleff tilspurt om dj meerre haffde at jnd||giffue, sagde dertil jntid vden dj proff som dj siste gang || paastod at førre som nu ey er tilstede || H/err/ Mads sagde iche kand benegte at dj joe i lansomelj || tid haff/ue/r dreffuit off/ue/r Flaaten eyendom och der||paa for den schyld vnødig haff/ue/r nogen proff at || førre || Dj jndsteffnte begierrte at nyde det dj aff lanndssommelig || tid fult haff/ue/r och ellers jntid vidre i retten || haffde at jndgiffue siden H/err/ Mads selff haff/ue/r tilstaaed || det dj achtid at førre proff paa, || H/err/ Mads Olssen fuldmegtid paastod en endelig dom || och begierrid alting effter loug och billigh/ed/ grand || giffueligen motte observeris || Merre aff parterne bleff ey i rette lagt eller || forregiffuit || Vdinden denne søgnings och giensigelssis egentlig || medfør er paa følgennde for ret befunden || Endog jndsteffnte Stoppengaarders opsiderre och || derris formennd kannd haffue hafft en temmelig || lanng tid derris kiørssellvej til schoffs saa vel som ||

f 28b

drifftevej for derris queg |: hid jntill vpaatalt :| || off/ue/r Synndre Flaaten
 eyenndom paa den om||tuistende gadekiørssell och drifftevej, saa be||vidnir
 alligeuell den j achten jndførte for||rettede besigtelsse at dj ey nogen wej i
 errørte || tilfelde der off/ue/r nødig behøffuer, j det de synden||for Flaattens
 paa bemelte derris egne besidende || gaarders tilligende eyendom sig lige
 god kiørsell || och drifftevej kand vdsøge, Och lod saa vere || at dj ey selff
 hafde der eyendom at farre paa, || til steder dog lougen for desssen schade
 ag/e/r och || eng ved veienniss off/u/rligels kand tilkome || almindelig veir
 paa andre steder lige god || at henlegge, v-achtendiss om den || endschiøndt
 bliff/ue/r lenger at farre paa ||

f 29a

end den anden som off/ue/r ag/e/r och eng ligt haff/ue/r || lanngt meerre
 bør Flaaten ag/e/r och eng for errørte || omtuistede gade och drifftevej
 forschaanis, annseende || denn som paa sin egen fmarkr kannd hafue sin
 wddriff och || iche er trengt till en anddens eyenndom at off/ue/rdriffue ||
 eller kiørre, bør eller kand ey effter nogen loug || eller ret sit egit schaanne
 och en anden der ved || fortredeligen præjudicere, Huorforre || erachtis
 billigt be/mel/te citantens vederparter sig effter || dags fra Flaattens ager och
 eng her udinden || enthold/e/r, och iche derris paaberaabennde || g/amle/ v-
 lougholdig vanne och tilltegt frem||delliss sig at nøttiggjørre, thj det ey
 kannd frj || dennem for det faldsmaald dj derved billigen || meriterer, och
 som dj ey alleniste |: Flotens ag/e/r och || eng til schade :| vnødig
 omtuistende vej haff/ue/r tiltagit, || jche disstoe meerre er den ey aff dennem
 med nogit || gierde till kornn och engs beschiermelsse |: for paa||kommende
 schade aff derris queg :| vorden med forsynit, || dette ermelte besigtelsse
 vduisser, ey betrachtendiss || lougen clarligen sig/e/r, dersom nogens
 feedriff || lig/e/r ved anddens ag/e/r eller eng da schall den || som driffen
 behøffuer gjørre derom loulig gierde et/cetera/, || Huilchit dj ey haff/ue/r
 villet holt sig effterrettlig || mens quegit alligeuell off/ue/r desssen eyendom
 || huor det vden ald hinder ganndsche marchen || ag/e/r och eng kunde
 off/ue/rsøge ved gierdissgaarders || nedbrydelsse, huor til Gregers Stoppen
 haff/ue/r efft/e/r || egen tilstannd med et grinds optagelsse och forderffuelsse
 :| || ladit off/ue/rdriffue, saa der aff befindis hand ey || effter lougens maade
 vill deelle sig til rette, || mens saalediss tagit sig selff ret, huilchit haff/ue/r ||
 giffuit cit/anten/ aarsage paa sin leilendings || vegne ved dette steffnemaall
 for ret || och dom at paatalle, Derforre med god føie || tilfindiss Gregers
 Stoppen at bøde til Flottens || jordrot vdinden gierlis aabnelssse eyendom || til

schade - í (1/2) £mark£r sølff och hand tillige ||

med Erich Stoppen vdj forvollende omkostning at betalle || till cit/anten/ - nj rdr: huor aff Gregers som mest brødj || er befunden sex rdr: och Erich tre rdr: schall erlegge, || saa vel som for denne med forliudennde aff voxssende || schade effter louglig søgning och førrende beuissligh/ed/ || |: som effter dette steffnemaall ey er fremkommen :| || at lide och vndgielde och derfor leilendingen til rette || stande, || Huad anngaaende er jndsteffnte Lien || opsiderre som ochsaa vedgaar paa obenbenefnde || omtuistede vej at haffue hafft derris drifft, || alligeuell dj ey der haff/ue/r hafft nogen eyennde || plads at till driffue, mens allenneste Joen Lien || siden der altid |: vndtagen paa firre aars tid :| och effter || Haagens sigelsse altid jngen tid vndtagen vlost || och vkient schall haffue nøt feehaffn paa Flaatsens || eyer huorforre dj ochsaa serligen søgis saa || vel som for schoughugst huorudinden Hagen || Lien i lige maad/e/r tillstaar nogit tør ved till || at brende at haffue hugit, Da som ingen || loug tilsteder en andenn mands eyendom vden || tilladelsse och minde at bruge eller brugis lade || schall Hagen paa sin mod/e/rs vegne for begaaende || schoughugst |: saavit H/err/ Mads Olssen der vdinden ved||kommer :| hann/em/ verre pligtig at tilsuarre || tillige med en billig omkostning, mens || dersom \hand/ {dj} be/mel/te schade gield och omkostning ey i minde||igh/ed/ affhandler, Da haffuer cit/anten/ |: effter forre||gaaennde loulig kald och varssell :| berørte || schoughugst at lade besigte och vorderre, || førind der wdinden nogit endeligt kand paa||kiendiss, effterdj ey nogit denne sinde derom || er vorden i rette stillid, dog feehaffn dj haff/ue/r || nøt til derris begiss queg, haff/ue/r dj leilendingen || som eyendomen brug/e/r och der aff rettigh/ed/ || giffues, at staae till rette forre, naar || entten landherren paa hans vegne, hand selff || eller ved andre beuissligen forclarrer || huor lenge dj den paaschadigte feehaffn || jmod hans villie haff/ue/r hafft, saa och || huor mange creatur enhuer aarlig och huor || lenge paa arrit der haffuit haff/ue/r || Dette paasteffnte deelle eller ende||merche jmellom Stoppen och Flaatten ||

f 29b

kand eller bør ey vdsøgiss førinnd alt lods eyre || |: som udinden den eyendom der til Flaatsens for||meenende deelle saavit paaschadigis :| || anngrendzer :| loulig varsell er giffuit, dom || gaas derom saa vel som for be/mel/te schadisgield || och huis brøde der aff effter lougens sigelsse ||

f 30a

dependerer, som forsuarligt och ret at verre || erachtis, Den schoughugst annlangende || huorforre Gudmond Haluorsen Flaatten || findis steffnt, er ey effter paraabelsse till || at besigte vorden annduist til med vil den || sag serlig søgis, saa vel som tillige med || den paaklagende som kunde, som den hed/e/rlig || mand j sit jndleg off/ue/r hannem forrestiller, || ved nøjachtig beuissligh/ed/ at krafftiggjørre, || saa endis derudinden den deell |: effter forre||gaaend loughlig steffnemaall |: lougen || beifulger, Datum vt supra, ||

Anno 1680. denn 16 /Septem/br/is/ er rettenn || administrerit paa denn anornede tingstue || Synndre Walde i Lier off/ue/ruerenndiss Kong/elig/ || Ma/yestets/ fougit erlig agt och welfornemme || mand S/eigneu/r Johann von Cappellen bøidelenss||mandd \Tosten Valde med laugrettid/ Jacob Torstad, Olle Haffschiold Mortten Offue || Baar Egge, Jonn Justad och Hagen Egge ||

Erlig och welforneme mand Rasmus Christens/en/ || paa Siff/ue/r Rønous vegne haff/ue/r tiltalle till || Olle Suends/en/ paa ermelte Rønou for hans || vtilbørlige tilleg hand Siff/ue/r Rønou || sin principal effter steffningens vidre || formeld haff/ue/r tillagt, huorpaa bleff || fremlagt i rette, en rigens steffning || aff dato Agerhuus den 5 Julj 1680. || Her jmod i retten jndgaff Olle Suends/en/ sit schrifftlige || jndleg som hand nu for retten tillstaa || aff dato Rønou den 16 /Septem/br/is/ 1680. ||

f 30a Da effter steffningens tilhold fremkom Jens Solberg || proffuid at da Olle Suends/en/ lede hesten til Siff/ue/r Rønou || da sagde hand til Siff/ue/r du har hugit min hest, ||

2 Jens Fullerud proffuid ord fra ord lige || som Jens Solberg om vondet haff/ue/r || huorpaa hand gjorde sin eed, ||

3 Anderss Christophersen tilholdende paa Gunderud i || Syllingdallen proffuid ord fra ord lige || som Jens Solberg och Jens Fuglerud om || vondet haff/ue/r huorpaa hand gjorde || sin eed, || Siff/ue/r Rønous fuldmegtig Rasmus || Holmen paa hans vegne eschid en for||suarlig dom, || Sagen opsat

till neste ting haff/ue/r da partene || merre i rette at jndgiffue kand dj der||med da for retten fremkomme || Saa gaaes derom som lougen || i slig tilfeld medholdig er, ||

Lensmanden Torsten Valde \haffuer/ i rette citerit || Olle Rønnou och hans forstandersche sagendis || den/nem/ for leiersmaall dj med huerandre || haff/ue/r begaaed Olle møtte, iche kunde benegte joe || hende at haffue besoffuit, ellers berettid hand || at hans gemaall hed/e/r Kisten Larsdatter || som nu for retten effter jndsteffning ey || vil lade sig i rette finde, sagen || opsatt till neste ting, ||

Anno 1680. dennd - 25 /Octo/br/is/ er retten effter den || høyøffrigheds naadigste befaling paa en til||steffnt aasted ved en badstue paa en rugbraatte || jmellom Syndre Flessberg och Nordre Land || vdi Nommedall administrerit ved tolf || laugrettismend Hanns Loe paa Eger, Christopher || Schorre ibid/em/ Hertuig Mossnes ibid/em/ || Hans Jonndallen i {...} \Suenne/ sogen || Søffren Poffuerud ibid/em/ Troen Quenn (Quam?) ibid/em/ ||

Olle Guiffly ibid/em/ Hellich Vingestad ibid/em/ Olle || Vanngestad ibid/em/ Lauridz Bersej i Rørluff sogen || Olle Stabech ibid/em/ och Knud Kleffuerud ibid/em/ huor || aff presten dj 6 første och vederparten dj andre || haff/ue/r tilneffnt, off/ue/rverrendiss Hanns Kong/elig/ || M/ayestets/ fougit S/eigneu/r David Gorissens fuldmegtig tiener || Jørgen Jacobssen, bøidelennssmandenn Gullich || Effuenssen Høymyrd, ||

f 31a

Huor da vdi retten bleff oplest hanns høy exce/lence/ || H/err/ statholder Banners naadigste befaling til sorren||sch/riffue/r i Bragenis fougderj Mathias Pederssen och || tolf vuillige laugrettismend denne sags for||retning till paakiendelse at anntage som || den hed/e/rlig mand H/err/ Niels Rassmusen sognepr[e]st || til Fleschberg her i Nommedall wnnderdagnigst || paa sin anndragende haff/ue/r forhuerrffuit daterit ||

Agersshuus den - 29 /Septem/br/is/ 1680. || Hernest haffuer ermelte hederlig och velerde || mannd H/err/ Nilss Rasmusen sig med en rigenns || citation vdj rette er stedigit huor ved hans || hederligh/ed/ til denne forsk/reff/ne aasted till || i dag i rette haff/ue/r citerit s/alige/ Hellich Landiss || effterleuersche Ambjør Nirrjssdaatter ibid/em/ med || den s/alige/ mannds arffuinger och lougverger angaaende || deelle och £mark£r schiell j mellom prestebollid Synd/e/re || Fleschberg och Nordre Lannde, hans hederligh/ed/ || ved rettens midell achter at lade oprette || med vidre aff dato Agershuus den 1 /Octo/br/is/ 1680. || Effter steffningens anbefall møtte møtte jndsteffntte || Ambjør Lanndes s/alige/ mannds broder \Torre Kleffien/ som paa hendis || och dennd s/alige/ mands børns vegne som fuldmegtig || jndgaff den sorrenschriffuer Sørren Bergs || och 6. laugrettismends dom vdinden omtuistede || deelle j mellom Syndre Fleschberg och Nordre || Lande vdsted paa aasteden den 24 /Octo/br/is/ 1676. || H/err/ Nils Rasmusen bleff paraabt den ergangene || laugmands dom som udj steffningen omtalliss || och nest bemelte sorrenshriffuers dom || casserer nu i retten at jndgiffue, Huor||till H/err/ Nilss suarid hand iche || haff/ue/r tagid han/nem/ beschreffuen ||

f 31b aff aarssage {...} hand ey viste retterre end || det var annteignit paa dommen sorrensch/riffueren/ || och dj 6 mend haff/ue/r vdsted dem at verre casserit, || som hand nu aff dommen anderledis befinder || mens som hand den til sin sags vdfør maa || haffue, vill hand ermelte laugmands dom med || forderligste jndløsse, || Sorrenschriffueren paraabte om nogen || aff parterne denne sinde hafde meerre vdj || retten at jndleffuerre, huortil s/alige/ Hellich || Landis broder errørte Torre Kleffien paa||stoed prouff vdj sagen at førre som nu iche var || jndsteffnt naffnlig Marj Pederssdaatter || paa steffning i Suenne sogen Torral Tors/en/ || boennde paa Dache ibid/em/ och Torger Hammelig || h/er/ i Fleschberg, || H/err/ Nils Rasmuessen begierde jt rigtig delle || effter steffningens tilhold motte vduissis, || Sagen opsat och forfløtt til j morgen paa || Synndre Fleschberg jgien at forretagiss || Huorforre hermed forreleggis parterne || j rette at møde saa gaass herom som || loug och rett tilsiger Datum vt supra, ||

Anno 1680 den - 26: /Octo/br/is/ effter opsettelsse fra for||indførte

aasted til i dag er retten her paa Syndre || Fleschberg administrerit ved
jndførte laugret || off/ue/rverendis K/ongelig/ M/ayestets/ fougids
fuldmegtig Mo/nseigneur/ || Jørgen Jacobssen bøidelenssmanden
Gullich || Høymyrd ||

Møtte da dend hederlig mand H/err/ Nilss Rasmusen || och sig til hans
førige i rettesettelsse refererit || Her jmod møtte jndsteffnte Hellich Lanndiss
effterleuersche || Ambiør N/irisdatter/ och forindførte hendis s/alige/ mands
brod/e/r || som fuldmegtig, och berettid ey widre denne sinde att || haffue vdj
retten at jnndgiffue, || Parterne vedtog paa begge sider med begiering || vj
ville følge denn/em/ til omtuistede aasted om dj || der vdj mindeligh/ed/
sagen kunde bilegge || huor til wj os veluillig lod befinde och || der vj med
dennem erre komne till || en liden bech eller myrsorche || ved weien jmellom
Fleschberg och || Nordre Lande er den hederlig mand || H/err/ Nils
Rasmussen vdj Kong/elig/ || M/ayestets/ fougis fuldmegtig forind||førte
Jørgen Jacobs/en/ off/ue/rverelsse || formedelst gotfolchis tilschyndelsse ||

Effter nogen stunds samtalle ved tryg || hannderbaaren i christvenligen med
sinne || wnderpartter s/alige/ Hellich Nordrelanndiss || effterleuersche
Ambiør Nirisdaatter || dessligste den s/alige/ mannds fuldmyndig sønn || Olle
Hellichsen och hanss faderbrod/e/r Torre || Kleffien som laugverge och
fuldmegtig || for be/mel/te enche och s/alige/ broderss arffuinger || saa
dellid jmellom disse omstridigede eyen||dommer effter denne dag v-rygelig
schall || haffue sin v-disputerlige strechning || fra Kalchin knatten i vest
norøst til || en jordfast stæen der fra vest nor||vest norden paa KalchIn
aassens nedgang || wed bemelte myrsorche huor der østenn || ved veien i
bachesiden nu aff os bleff || opreist een stænn viissennde med sinne || kantter
i vest norvest som deellit alt || fremdeelliss effter samme kaass schall haffue
|| sin strechning saa langt Nordre Landiss || eyendeeller norden til
prestebollidz och || Synndre Fleschbergs eyendommer paa||løber, Offuer
huilchet deelle dj || hueranden jngenn schade eller jndpass || i nogen maader
maa tilføie, schall || saa hermed |: effter derris afftalle :| ald || den jrring tuist
och trette dennem || derom kand verre jmellom falden || herwed gandsche
verre død och machtissløs || och ey nogid ydermeerre paa desssen ||
aawirchning som hid till paa dj omtuistede || pladser aff entten parterne
kand verre || begaaed \haffue at sige?? mens {...}/ tillige med verre opheffuit

f 32a

|| i alle maad/e/r, huoreffter dj jt schrifftlig || tingsvidne paa begge sider var be||gierrendiss Datum vt supra, ||

Anno 1680. denn - 16 /Novem/br/is/ er rettenn || administrerit paa denn tillforornede tingstue || Walde i Lier, offueruerendiss Kong/elig/Ma/yestets/ || fougit offuer ermelte Lier || erlig, acht, och welfornemme mannd Mo/nseigneur/ || Johan von Cappellens søn || Mo/nseigneur/ Johan Cappelen bøidelenmanden ||

f 32b

Tosten Walde med effterschreffne laugretten, || Lauridz Gommerud, Søffren Rennschouff, Annderss Olssenn || Brastad, Laurids Sørrisdall, Christopher Lindenis och || Olle Helgerud, ||

Hanns K/ongelig/ M/ayestets/ fougit Mo/nseigneur/ Johann von Cappellen lod || forkynde Hans K/ongelig/ M/ayestets/ fororning/e/r om trelast || tiendens forpachting och fremmede dytkers || aff{sch}settelse med flerre aff øffrighedens breff/ue/r, ||

Effter opsettelse fra den 16 /Septem/br/is/ til i dag møtte Siff/ue/r || Rønnou och sin fuldmegtig erlig mannd Rasmus Christens/en/ || paa Holmen i Lier och i retten jndgaff sit schrifftlig || jndleg och omkostnings opschrift aff dato Rønnou || i Lier den 16 /Novem/br/is/ 80. || Vederpartenn Olle Suenndssen møtte och ey vidre || wdj retten haffde at jnndgiffue, || Merre aff partterne bleff ey i rettenn {aff || partterne} jndgiffuit eller paastaaed || Da effter denne søgnings och giensigelssis || medfør er der udindenn paa følgende || for ret befunden, || Om endschiønt citanten Syffuer Rønou effter sin || steffnings tilhold ey beuiss hanns vederpart || Olle Suenndssen hannem for nogen schielm || at haffue efftermeellit, saa sees dog aff || proffuenis tilstand citanten aff Olle || Suenndssen |: som \Olle/ Suendsen \dog i/ sit jndleg || fragaar :| er beschylt at haffue hugit hans hest || huilchit |: wden beuiss :| erachtis ey at werre saa || høfflig talt som erburtis, tj lade saa werre || at Olle Suenndssen kunde suinis at haffue nogen || anledning aff det paaberaabende bøide||røgte om hestens beschadigelse, jche diss||sto mindre

burde hannd sig vel betenche || førind hand saa v-grundet och løsselig ||
 effter spargement och mommesnach |: en || v-sagit mannd der ved at førre i
 vand||ærre :| til fuld sag giffuelsse lod || bruge, och derforre iche kand holdis
 || w-billigt cit/anten/ til sit gode naffn och røgte || v=disputerlige erholdelse
 :||

sin vederpart ved rettenns loughlige || midell for desssen vbesindige tilleg || **f 33a**
 søg/e/r och tiltaller, Annseende i huor || vell Olle Suendssen ermelte
 paaklagende || tilleg for retten fra gaard och sin || vederpart derimod
 erklerer, ey at || vide hannem andet at efftersige end || det en erlig mannd
 vell sømmer och || annstaar, och regis Christ/ian/ 3 recess || |: foruden andre
 allernaadigste giffuen || statuter :| serdelis befaller dommerne || huor sagen
 sig j obenbemelte maad/e/r begiff/ue/r || dj da effter lige beschaffenh/ed/
 schall finde || den paaklagende for sin fragaaende || sigtelsse loughløss hiem
 igien, Saa er det || dog baade loughens \recess:/ och andre \kong/elig//
 bogstaffuers || tilhold at den som jmod ret och billigh/ed/ || giffuer aarsag til
 process bøer || desssen paagaaennde omkostning || sin vederpart at tilsuarre,
 Er||achtis derforre vedbørligt ind||citerit Olle Suends/en/ pligtig at werre || till
 citanten som hannd denne søgning vden || brøde haff/ue/r paaført j lideligst ||
 der vdinden at erstatte - 4 rdr: || och det jnnden í (1/2) maanids vdganng ||
 eller derforre lide nam effter loughen || och schall saa hermed denne sag af ||
 be/mel/te materiale ey komme entten aff partterne || paa derris erlig røchte
 och lempe || till?? (hull i protokoll) forkleining?? i nogen maade || Datum vt
 supra, ||

Erlig och velfornemme mand S/eigneu/r Jesper P/e/rs/en/ || lod forkynnde en
 accort jmellem hannem || och sin suoger Mo/nseigneur/ Ped/e/r Simens/en/
 hans || exce/lence/ Bannerss fuldmegtj som paa en anden || sig refererer
 jmellom Amud Gilhuus och Mo/nseigneur/ Ped/e/r || Simens/en/ er opretted
 angaaend Aaby || i?? Liers brugeligh/ed/ daterit Bragenis ||

den 5 Maj 1680. som och tillige med denne aff dato Bragenis den - 28: **f 33b**
 /Octo/br/is/ 1680 er i dag || lest och paaschreffuen ||

Anno 1680 den 19 /Novem/br/ is/ er retten administrerit || paa den anornede tingstue Nedre W-stad || paa Hurum off/ue/rverrendiss Kong/elig/ M/ayestets/ fougit || welfornemme mannd S/eigneu/r Jens Olssen bøide || lennssmandden welfornomstige Jens Suends/en/ || Grøndsand med effterschreffne laugrette || Trugelss Burre, Ped/e/r Liltwed, Jørgen || Østern, Trugelss Holtenis, Hans Husseby || och Torre Elletoen ||

Erlig och welfornomstige mannd Jens Suends/en/ || Grønnsand paa dend hed/e/rlige och welerde || mannd H/err/ Christen Gregerssens vegne |: effter forre||gaaende varssell :| haff/ue/r tiltalle til || Christen Claussen paa Berg i Hurum sagendiss || han/nem/ for korn hand schall haffue saad paa || Stocher eyendom ibid/em/ \i aar 1680/ som til prestebollid || er henhørrennde vden den hed/e/rlig mands || beuilgning som hand ochsaa haff/ue/r affført || fra steden til Berg som hand paaboer || huorforre Jens Suendssen paa den || hed/e/rlig mannds vegne formener || at hand bør at pleie han/nem/ ret effter Norgis || loug fordj hand aff grøden haff/ue/r ført fra || g/aa/rden, huorjaa hand eschit dom || Vederpartten møtte i rette och forregaff || at haffue loff til at saa paa steden iche alleneste || i dette aar medens eend och i trennde aar || tilforrn dog i aar iche saade meerre end || í (1/2) t/ønde/r sagde at haffue betalt for dj 3 første aar || mens for it fierde aar som hand iche saade merre || end be/mel/te í (1/2) t/ønde/r korn resterer hand for, och da hand den || haffde saaed bleff hand først affsagt pladsen att || fløtte der i fra, som hand formeener er || jmod lanndslougen och derforre paastaar || at bliffue frj for den hed/e/rlig mands || tiltalle, || Den hed/e/rlig mands fuldmegtj || sagde presten haff/ue/r jntid han/nem/ at || tiltalle dene sinde vntagen ||

f 34a for det hannd saade paa pladsen i aar || Sagen opsat till neste ting til den tid forre||leggiss parterne jgien vdi rette at møde || och da jndgiffue alt huis dj dennem || ydermerre til sagens jllustration || tienlig erachter saa gaas dervd||inden som loug och ret medholdig || er Datum vt supra, ||

Hanns Konng/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Jens || Olssen lod publicere dj samme øffrighedz befaling/e/r || som den 16 /Novem/br/ is/ sist forskinnit

bleff forkynndt || j Lier huilche alle erre loughligen lest och paa||schreffuen, ||

Anno 1680 - denn - 26. Novembr/is/ er retten || administrerit paa denn anornede tingstue || Huussebye i Røgen offuerverrendiss K/ongelig/ || M/ayestets/ fougit S/eigneu/r Jenns Ols/en/ bødelenssmanden || velfornomstige Erlann Mogenssen || Aaraas samt effterschreffne laugrett || Olle Høuig, Christenn Hyggen, Hanns Hechleberg, || Effuen Karlsruud, Peder Mortensrud och || Lauridz Jellom ||

Effter opsettelsse fra dennd 15 Julj til i dag møtte || paa Ambjør (Annbjør?) Lindenis vegne K/ongelig/ M/ayestets/ bødelenns||mandd i Røgen Erlann Mogenssen Aaraas och || var dom off/ue/r Hanns Schryset begierendiss || effter førrige i rettesettelsse och ey vidre || hafde at jnndgiffue, || Augustinis klocher i Røgen berettid at Hanns || Schryset er siug och derforre iche kunde || komme till tings, || Merre aff parterne bleff ey vdj retten || jndgiffuit, || Da effter denne søgning och gien||sigelssis medfør er || der vdinden for ret || befunden ||

Endog Hanns Schryset ey tilstaar || nogid enndelig kiøb med Peder Gutormssen || paa dj omtuistede och aff hannem for vngefer || tj aar siden paa s/alige/ Jacob Lindenis for || løffte annamede quernsteeene at haffue || sluttid, huor effter s/alige/ Jacob Lindenis som || en cautionsmandd steenerne med dj forre||giffuennde nj rdr: |: som nu jgien hoss Hans || Schryset fordris :| føilig kunde betalle || iche heller nogit loughverdigt aff sagsøgerschen || |: som med ald billigh/ed/ schee burde :| derudinden || till nogen vedbørlig opliusning huor||lediss til ganngit er i rette produceris, || saa kand alligeuell Hanns Schryset ey || tilstediss en annden mands gods saa lang || tid som achten vduisser hannd quern||steenerne haff/ue/r hafft vdenn tilladelsse || at prøffue, eller v-brugt beholde och || selff vdwelge sig tiden naar hand løstid || dennem at tilbageføre, Medenns || effter denne søgnings loughmessig beschafenh/ed/ || for loughverdigt erachter Hans Schryset || pligtig att verre quernsteenerne || at beholde och sig saa nøttig at giørre || som hannd selff best erachter, och der jmod || jnnden 6 vgers forløb paa egenn || bekostning ved 6. v-uillige mennd || vdj sin och vederpartens neruerelsse || |: ved loughlig

f 34b

advarsell :| til en || viiss forreset dag at lade paaschiønne || huorledis med samme stener er beschaffid och huor || megit saadanne tuende ny steener aff || lige døchtigh/ed/ billiger kannd verre verde || och effter derris taxsering som dj louligenn || haff/ue/r at giffue beschreffuenn schall Hans Schryset || affbetalle sagsøgerschen, saa och tillige med || vdj omkostning for dette steffnemaall || jí (1 1/2) dr: och for den prætenderende rentte || aldeliss frj at werre, Dog || dersom handd vdinden er||melte taxsering tag/e/r for||

f 35a sømmelsse, da bør hand med ald rette || effter offuenstaaende tids forløb forudenn || forskreffne paadømbte omkaastning :| dj for||drende nj rdr: strax betalle, eller siden || effter lougen lide nam och vorderingh i || hanns boe och godz, huor til Konng/elig/ Ma/yestets/ || ombudsmannnd sagsøgeren bliff/ue/r beforderlig || och er naar da paa K/ongelig/ M/ayestets/ vegne en halff £mark£r || sølff Datum vt supra, ||

Effter opsettelsse fra den 15 Julj nestleden til i dag || møtte i rette K/ongelig/ M/ayestets/ bøidelennssmannnd Erland || Mogenssen och var dom off/ue/r dj jndsteffntte || i Hegenstrannnd som ølsall brug/e/r begierrendiss || med sampt paa disse effterschreffne som och || jlige maad/e/r holder ølsall nemlig Siff/ue/r || Grinj, Hanns Huussebye och Gabrill Villingstad || Hanns Huussebye suarid selger iche øll vden || till dj reissende, || Siffuer Grinnj suarid at hand some tider || selg/e/r en pot øll til fremmede och somme || tider intid, || Gabrill Villingstad suarid at hand iche || er steffnt och derforre iche kannd suarre || til sagen, || Sagsøgeren Erlannnd Mogenssen formener || dj bør att jnndstaa Kongen sin || sigt huorpaa hand var dom begierendiss || Da effter denne søgning och giensigelssis || medfører der vdinden paa || følgende for ret befunden || Der findiss clarligen vdj regis || Christianj 4 recess at ey nogen || steds paa lanndsboidenn || bøidefolchen jmellom ||

f 35b kroer och ølsall maa holdiss, wntagen || dem fattige och siuge som iche at brøge || selff formaar en drich øll till nødtørfft || at selge och forunde, saa vel som til denn || reissendes nødtørfftig affleg och herberge || och ey til anndre paa storre alfarre||veje iche allenneste vdj be/mel/te recess menns || end och regis Frederitj 3. fororning dateerit || Fredrichsborg den 24 /Decem/br/is/ 1648. de || kroer och gastgiffuerhuus beuilger som || dertill aff Konng/elig/

M/ayestets/ lennsmænd{en} bliff/ue/r || forornit, Huilchen christelige allernaa||digste och megit høyberømmelig anorning || disse jndsteffnte med flerre her i Røgen || sogen letsindig och groffueligen vachtid || til side setter, j det dj effter mannge || gjorde paamindelsser ey med derris || brugennde ølsall haffuer villett || ophørre, medens i huor vell || dj aldeliss jntid derudindenn till Hans || Kong/elig/ M/ayestet/ contribuierer :| aff egen mynnigh/ed/ || till derris fordeell stedze wedhold/e/r, || Sognefolchenne som ermelte ølhuus || mest søger derris nering dennem || til største ruien och forarmelsse der || ved i lengden betagiss, med megen || v-schicheligh/ed/ och paafølgende || v-lempe i bøiden hender och till||dragiss, Huor vdoffuer for || lougverdigt erachtes at huilche || af berørte her i tinglaugit som || iche i offuenschrefne maad/e/r sig retter || och vden vedkommende øffrigheds || vedbørlige tilladelsse med nogit ølsall || betrediss da øllit ved loulig adferd || effter recessens tilhold at verre || forbrut, och der forwden || pligtig dj paabiudennde tj rdr: || sigt med vidre der aff || dependere kand at tilsuarre ||

Och schall saa hermed alle jndsteffnte verre || schyldig till sagvolderen Erlannd Mogens/en/ || vdinden dette steffnemaalss foraarsagende || omkostning i alt - jí (1 1/2) rdr: huor aff enhuer || lige megit schall betalle, och det jnn denn í (1/2) || maanids vdganng eller derforre lide || namb och vordering effter lougen || Datum vt supra, ||

f 36a

Erlig och welfornomstige mand Erlannd Mogens/en/ || bøidelenssmand haffuer tiltalle til Hans || Clemmidsrud, Olle Schee, Harrall Jenssen || och Olle Ammerud formidelst dj alle enn || synndag i faste forleden da andre søgte || kierchen søgte dj loug och samquem paa || Villingstad och der medens predichen || forbleff formener hand efftersom || dj sabaten i saa maader missbrugt haff/ue/r || som k/ongelig/ befalnings off/ue/rtrederre || bør jndstaa den vedbørlige sigt || til Hans Kong/elig/ M/ayestet/ och til han/nem/en || billig omkostning huorpaa hand || dom begierrid, || Olle Schee, och Olle Ammerud møtte sagde || iche kunde benegte joe be/mel/te tid paa Villingstad || var vnder predichen mens sagde att || at dj drach iche en droppe || Harrall och Hans Clemidsrud møtte iche || och ey heller lod liusse derris forfald, || Sagen opsatt till neste ting til den || tid haff/ue/r Harall och Hans Clemidsrud || i rette at møde saa gaas der om || som retten medholdig er || Datum vt supra, ||

K/ongelig/ M/ayestets/ bøidelensmand Erlannd || Mogenssen fordrit i rette ||
Torre Houchelj och Harall ||

f 36b Nernis sagendiss den/nem/ for dj en søndag || i forleden høst effter predichen
søgte kruhuus (krohuus) || hoss Siffuer paa Grinj och der samme stedz ||
slagsmaall begich med huerannndre, huor || till jnndsteffnte Torre Houchelj
sagde iche || kunde benegte hand slog joe Harall be/mel/te || tid och sted et
slag ved ørrit och den anden || slog iche jgien, Harall møtte iche, || iche
heller lod liusse sit forfald, || Sagen opsat till neste ting til den tid forre||legis
den vdebliffuennde Harrall || Nersnis i rette at møde, saa schall i dene || sag
bliffue ordelit som vedbørligt || erachtis kand, Datum vt supra, ||

Erlig, acht, och velfornomstige mannd Erlannd || Mogenssen paa Aaraas paa
Konng/elig/ M/ayestets/ || vegne haffuer tiltalle till Gautte Trugelsen ||
tiennendiss den dydelschennde matronne || Sophia Lettiss paa Nerssnis och
Anne Pederss||daatter i Baastøe for leirmaall || dj med huerannndre haffuer
begaet, || huorforre hand formeener dj pligtig || er derris leierssmaalssbøder
att || vdrede och betalle som er - 18 rdr: || eller med kroppen derforre verre ||
pligtig at arbeide huorpaa hand || eschit dom, || Dj jnndsteffnte møtte och
jiche kunde benegte joe || |: dissverd :| med huerannndre leierssmaal at
haffue || begaaed, || Gaute Trugelssen bleff tilspurt om hand ville || echte
Anne Pederssdaatter som hannd || haff/ue/r besoffuit, da suarrid hand dertill
|| iche at verre sindett || Vidre bleff ey vdj retten aff entenn || parterne
proponerit eller forre||giffuit, || Er affsagt || Efftersom befindis att ||

f 37a aff j rette steffnte Gautte Trugelssen och Anne Peders||daatters egen
vedgaaennde leirmaall med huer||annndre at haffue begaaed, da effter
sagsøgerens || paastannd vidiss ey retterre her om at kiennde || end dj joe
pligtig er och bør den allernaadigste || paabiudennde sigt effter regis
Christianj 4. || recessis vdførlige sigelsse jnnden 14 || dage effter lougen som
er í (1/2) maanids vdgang || at betalle till Konng/elig/ M/ayestets/ fougit som
derforre || paa tilbørlige steder maa gjørre rigtigh/ed/ || och huis betalningen
ey som melt fremkomer || da at lide \och strafes/ paa formuen och om det ey

tilstrecher || da vidre |: effter loulig adferd |: at wngielde || som høyst bemelte recess fremdelliss || tilsiger Datum vt supra, ||

Erlig och velfornomstige karl: Jonn Siffuerssen || paa Heggenn i Røgen |: effter varsell |: || haff/ue/r tiltalle till Hanns Torffue for K/ongelig/M/ayestets/ || resterende schatter aff Torffue ødeg/aa/rd hand || brug/e/r for tuende aarring/e/r 1679 och || 1680. for 79. - 3 dr: 2 £mark£r 18 s: och for 80 - 3 1/2 dr: || er tilsammen - siuff rdr: 18 s: || Dend jndsteffntte Hanns Torffue vedgich || dend fordrende schatt at verre schyldig, || Jonn Siffuerssen som hanns landherre der || effter Kong/elig/ M/ayestets/ allernaadigste schattebreff || schall drage omsorg m/ann/ schat aff leileindingen || bliff/ue/r betalt formener Hans Torffue pligtig || er samme schatter at betalle eller derforre i hans || redeste mideller haffue jndvissning i hans || godz och formue huor det er eller findiss || kand med en billig omkostning huor||paa hand eschit dom || Er affsagt, || Saasom Hans Torffue paa Kong/elig/ || M/ayestets/ schatter er schyldig for anno || 1679 och anno 1680 ||

siuff rdr: 18 s: da tilfindis hand || dj till dato forfalden er vden ophold at || betalle eller derforre effter loug och ret i hans || redeste midell at lide namb och vordering || huor det er eller findiss kand med j (1) dr: i omkostning || dog den siste termin aff jdzige aarss schat som || beløber med odelsschaten vdj leilendigschat aff || i (1/2) p/un/d saltpenge - 2 £mark£ 9 s: niuder hand effter || Hans Kong/elig/ M/ayestets/ naadigste schattebreff dag || paa at betalle til jull førstkommendiss || bliff/ue/r da iche be/mel/te siste termin schatt som er - 2 £mark£ 9 s: || betalt, schall hand offuenrørte straff derforre || lide och vdstaa, Datum vt supra, ||

f 37b

Erlig och velfornomstige mannd Erlannd || Mogensen ved tuende steffnevidne Siff/ue/r || Gisslerud och Erlannd Mogenssen som vant at || dj for wnngeferd 2 maaneder siden varsell || gaff enchen och sønnen Haagen paa Graff || Olle och Jffuer Baarssrud samt Olle Ammerud || at møde derris sogneprest H/err/ Peder Killbech?? eller hans || fuldmechtig i dag i rette sogendis den/nem/ || for \høste/arbeide som sidvanligt dj erre || han/nem/ som derris seellesørgerre pligtj || och iche i nest forgangen høst effterkommit || Huorpaa bleff fremlagt den || hed/e/rlig mannds jndleg aff || dato Solberg

presteg/aa/rd den - 26 /Novem/br/is/ || 1680 || Sagen opsat til neste ting, huorforre || dersom jndsteffnte jmilertid sig hoss || den hed/e/rlig mannd jndstiller och fuld||biurder det dj han/nem/ pligtig er da haff/ue/r || baade dj som nu er møt saa vel som || Olle och Jffuer Baardzrud som dene || sinde steffnemaalit fortredelig haff/ue/r || sit off/ue/rhørrig vnd/e/r derris || faldsmaall vdj rette at møde saa || endis den deell loug och rett || medfører Datum vt supra, ||

Erlig och forstandig Haluor Madzen til||holdende paa Syndre Hegenn i Røgen || |: effter louglig forregaaende || varssell |: søg/e/r och tiltalles ||

f 38a

Knud Offnerud ibid/em/ for hans søn Gunder || Knudssen som hand til han/nem/ paa schoemager handverchit || at lerre paa tre aars tid haffde sat och jmidlertid || førind tiden var vde med hanns lerre schall || faderren haffue tagid han/nem/ aff lerrit jmod derris || forord da hand ichon haffde verit hoss hann/em/ || halffandet aar formeener hand bør at komme || i sin tienneste jgien eller och betalle han/nem/ || for dj 1 1/2 aar hand hannem lert haff/ue/r huor||paa hand fordrer dom med en billig om||kostning, || Jndsteffnte Knud Offnerud møtte i rette || och iche kunde benegte joe paa tre aars || tid at haffue satt hanns sønn til schoemag/e/r||handverchit hoss Haluor Madzen, mens || iche aarligen at leie han/nem/ bort til at slaae || høe med sig i bøiden formeener der||forre Haluor schoemager vdinden || hans sønns lærre haff/ue/r brut derris || forenig och verre pligtig derforre || effter loug och ret at vndgielde och han/nem/ || en billig omkostning att erstatte || Haluor Madzen schoemag/e/r her jmod be||retter at for det hand haff/ue/r slagit || høe med han/nem/ haffuer loffuit hannem || serligen en villigh/ed/ forre || som hand ochsaa haffuer faaed, || Partterne bleff forligt at Knud Offnerud schall || strax lade sin søn jgien komme til Haluor || j sit lerre och derudinden hoss hannem |: fra || denne dags datto at regne |: forbliffue vdj || ald hørsomh/ed/ till aarssdagen paafølger som || er till den - 26 /Novem/br/is/ 1681, Jmidlertid schall || Haluor schoemager lerre han/nem/ handverchit || som det sig bør, och effter den dag schall || drengen verre fri aff hanns lerre, || och Haluor verre pligtig han/nem/ sin || affsched at meddelle Huorforre || faderen til drengen Knud Offnerud tilsig/e/r || Haluor Madssen at drengen med \ald/ flid och || lydigh/ed/ be/mel/te tid schall vdtiene ||

och ey vdj nogit handverchit vedkomende || lade sig finde vuillig, mens vdj ||
 aldt hørsom och lydig som en erlig lerre||dreng hør och bør, och schall
 Haluor Madzen || der jmod verre jmod han/nem/ som det hør || en mester
 jmod sin lerredreng || i alle maad/e/r Huorpaa dj for || retten trøg
 henderbaaen festede, ||

f 38b

Erlig och velfornomstige mannd Augustinus || førige klocher i Røgen ved
 sin suoger Gabrill || Villingstad |: effter forregaaende varsell :| || haff/ue/r
 tiltalle till Nils Børressen paa || Heggem (Heggenn) i Røgen for den pladz
 Broen paa || Vandzeye som Nils haff/ue/r sagt Augustinus || Anderssen aff
 med i forganngen aar for juull || at giørre han/nem/ huussene rødelig till ||
 fardag, Huorpaa hand i rette || lagde sit jndleg som om alt denne sag ||
 vedkommer ydeligerre forclarer || aff datto Syltinglj den - 25 /Novem/br/is/
 1680 || Nils Hegembs quinde møtte vdj rette och sagde || at {...} henndiss
 mannd er i sin hossboenndes || errinde och derforre i dag ey kunde || møde ||
 Sagen opsatt til den 3 Decembr/is/ paa||følger och forfløtt till Hyggen || i den
 g/aa/rd som Christenn Søffrens/en/ paa||boer til huilchen tid och sted
 bøidelens||manden med 6: laugrettismennd haff/ue/r || at comparere retten
 at betienne saa vel som || parterne med huis dj ydermerre sig || till paastannd
 tienligt erachter || saa faris dermed alt effter lougens || sigelsse Datum vt
 supra, ||

Anno 1680 denn - 3 /Decem/br/is/ er retten administrerit paa || den
 anornede tingstue Hegenn i Røgenn offueruer||rendiss K/ongelig/
 M/ayestets/ bøidelenssmannd welfornomstige || Erlannd Mogenssen
 Aaraas med effterschreffne || laugrett, Hans Hygen Trugelss Myrre ||
 Hanns Aassag/e/r, Jens Torssrud, Rasmus || Breholt och Knud
 Offnerud ||

Erlig och velfornomstige Augustius ||

Annderssen effter opsetelse fra den 3 Decembr/is/ || sistleden til i dag møtte

f 39a

vdj rette och ydermerre || till sim sags bestyrchelse i retten jndgaff en || quitering for omtuistede pladzis arlig affgiffit || nemlig Siuff fmarkfr som Olle Vang der udj bekiender || aff cit/anten/ at haffue annamid saa lenge som || hand haff/ue/r bod paa Wang aff dato Vang || den - 24 /Novem/br/is/ 1680. || Her jmod møtte welfornomstige mand Nilss || Børgessen och fremfordrid i rette prouff vdinden || dene sag da fremkom i rette Erich Kiioss || i Røgen vant ved eed effter lougen at paa || dene omtuistede plads ved broen var bygt en || liden lade som s/alige/ Gunder Wang lagde sit høe || i der paa steden bleff aufflid som var förind Haluor || saa och Anderss Rolffssen och Augustius kom der att || boe, || Rasmus Gutissrud ved eed effter lougen || proffuit at förind Annderss Rolffssen och Augu||stinis kom at boe paa pladzen da boede der || en mannd huis naffn var Haluor Haagensen || Torre i Heggenstrand vant ved eed effter || lougen lige som Rasmus Gutissrud om||vondit haff/ue/r || Joen Siffuers/en/ paa Hegen i Røgen vdenn || æd tilstod sin faders ord at verre i denne || sag lige som ermelte Rasmus Gutissrud || omvondet haff/ue/r || Gabrill Villingstad |: som tillige med citanten || Augustinus Annderssen møtte vdj rette, och for||meener at proffuen bør aff jngen gyldigh/ed/ || at annsees siden dj iche louligen er jnd||steffnt, for det anndet formeener || hand paa sin principal Augustinis vegne || at Augustiins sig jntid entten med ord eller || gierninger jmod Nils Heggenn att || haffue pexserit 3. formeener || hand Nils Heggenn der tuert ||

f 39b jmod, vden nogen giffuen aarsage || mens aff had och affuind |: for Gud haffuer || vnt Augustinis daglig brød :| haffuer søgt || onnde raadgiffuere som sig haffuer jndste||gerit Augustins til aller største schade och omkostning || 4 Formeener at Nils Heggenn sig storligen || jmod lougen at haffue forseet, och bør der||forre lide och vnngielde effter lougens || jnndhold, och erstatte Augustinis ald den || schade och schadiss lidelsse som hand jmod for||haabning vdaff Nils Heggem (Heggenn) er paaført, || och den retvisse dommere med laugrettid || och rettens betienter \for dommen/ at erstatte, herpaa begiertis || dom, || Nilss Heggenn i rette lagde sit schrifftlig || jnndleg aff dato Nordre Heggen den || - 3 Decembr/is/ 1680. || Partene tilstod at paa den omtuistede pladz || kann i høyeste saass haffre en tønnde och || vngefer auflis tre lass høe, och sagde Nils Hegen || at haffue saad der i aar - 3 q/uar/ter blann korn || Er vdinden denne sag paa følgende || affsagt || Endog citanten Augustinis Annderssen || ey fremleger nogen bøgsselledell || eller i anndre maad/e/r nøjachtig beuisser || den omtuistende eyendom at haffue

sted || och fest och ey aff hans fader eller selff || siden dj er kommen till bolligen nogen || aff desssen eyendom til brugeligh/ed/ aff || ødefmarkær at verre opryddet i huor vell || hand i sit jndleg sig paaberaaber || det meenigheden at verre beuist, huilchit || at gestenndige ey en aff dennem i || rette er møtt eller paafordrit, derforre || vorden vnødig sligt i sit jndleg att || jntage i hensseende dend || mand sig til refererer ||

maa til sagens bestyrchelsse endelig udj || rette førriis, Saa alligeuell hand i er||melte tilfelde ey haffuer fremschafit den || rigtigh/ed/ som er burtis, sees dog aff || i rette lagde quitansiarum at Olle Vanng || som g/aa/rden Vang brug/e/r |: til huis eyen om||rørte plads henhørrer :| den affgaaende || rettigh/ed/ aarligen aff citanten Augustins || Annderssen haff/ue/r annamit, Huor aff w-||tuillachteligen er at schiønne be/mel/te pladz || at beboe och bruge er han/nem/ louligenn || vorden beuilgit, daag paa huad maade enntten || liffstidz besidelsse eller vissse aaremaall || er ey vdj rette stillid, Jche diss mindre saa || haffuer Nils Heggenn jngen loug for |: om || hand endschiønt endell vdj bemelte Vang || er berettigit och sin wederpart for juull || i forgangen aar haff/ue/r affsagt :| vden || dom eller den paaboendis louglig aff||minder sig forsk/reff/ne pladz til brugs || at bemegtige, annsennde lougen megitt || høyprissligen befaller at mand udj alt stridigt || schall delle sig til rette och iche tage sig selff || ret, Da aff berørte motiuer er||achtiss billigt som her med for ret och dom || affsigiss det citanten Augustinis Anderssen || desssen omtuistede affgrøde som aff Nils Heggenn || i cit/antens/ egne huusser er vorden jndlagt och o??y || annden stedz affført, |: och derfor udinden || den paastaaende sigt ey brødig kand || kiendis :| frj och frelss tiltrede || och sig saa nøttig at gjørre som || hannd best vill och kand, medens || fordj ey befindiss cit/anten/ effter lougens || sigende da hans vederpart || Nilss Heggenn sig tiltog jorden?? ||

f 40a

at aavirche i vedbørlige tid med loug || och rett saadan jnpas haffuer paaklagit || bør hannd sede kornnit |: som bege partter || tilstaar at schall verre 3 q/uar/ter bland kornn || eller derforre - en rdr: med den paa || auflingen i anwentte bekostning \som effter beste tøche?? settis for/ - 2 1/2 dr: sin || contrapart |: förind hand sig med affgrøden || befatter :| oprigtigen betalle, och derfor || inden med den vanlige affgaaen?? grund||leien for jdsige aar i alle maad/e/r effter || lougen forholde, Huad odelssretten || er

f 40b

anngaaende som Augustinis Anderssen || denne sag v-vedkommende j sit || jndleg lader sig med forliude at haffue || till Vang |: som vederpartt i sit jndleg || formeener forlengst ved loughlig adferd || burde verrit paatalt |: da dersom citanten || seer sig derudinden præjudicerit verre || bør hand det serligen loughs gemess at || paatalle, Jlige maad/e/r om Nils || Heggenn |: effter hans vdj sit jndleg for||fattede paastand |: med føie kand haffue || nogit vdinden be/mel/te pladsis besidelse ?? (hull i protokollen) || och derpaa staaende huusse med vidre hoss || citanten at prætere, da naar dette || loughligen effter rettens naade scheer || saa gaass derom som loughen med||holdig er, och effterdj ey nogitt || vdinden den paastaaende omkostning aff || cit/anten/ vdj rette er lagt, remiteris dett || till jt nyt steffnemaall Datum vt supra ||

Erlig och velfornemme mannd Amund Gilhuus || lod lesse och forkynnde jt pannttebreff || paa j (1) f/ie/ring mell och toe f/ie/ringer landschyld || salt med bøgssell vdj Schryset som Hans || Schryset for forstragte penge - 50 rdr: haff/ue/r || pantesat aff dato Gilhus den 28 Martj || anno 1680 ||

f 41a Nils Heggenn bleff forligt med Augustinis || Anderssen om den plads Broen paa Vangs || eye som dj haff/ue/r omtuisted paa dene || maade at Nils Heggenn schall haffue || aff grøden hand i aar der haffuer aavirchit || och Augustinis Anderssen hereffter for dend || seduanlig aarlig affgiffit schall vbehinderlig || maa beboe och bruge v-anchit och v=||paatalt aff Nils Heggenn och hans arffuing/e/r || i alle maader dessligeste er for affschedigit || at Nils Heggenn (Heggenn) schall betalle ald det till || rettens betienter schall vdgiffuis som || er til sorrensche/riffue/r/en/ for sin vmage || vdj derris haffte tuistigh/ed/ - 2 rdr: der || hoss for en gienpart angaaende denne || forlig - j (1) rdr: til papir 12 s: som Augu||stinis till sin effterretning schall haffue || end och til lensmanden for sin vmage || - í (1/2) dr: och til dj 6 mend a - 12 s: er 3 £mark£ || huilchit dj loffuit huerandred vbrodelj (vbrødeli) || at holde, Huorpaa dj med huerandre || tryg henderbaan festede ||

Hans Aasag/e/r kom for retten och bekiende || at hand til Hans Ols/en/ Schryset er schyldig sex || tønnd/e/r haffre som hand tog Hans Schryset || i hand for och loffuit han/nem/ i denne vritte (vrette) || vden schade at betalle

huorpa Hans || Schryset jt schriffblig tingsvinde || var begierrendiss ||

Erlig och welfornomstige mannd Amund Gilhuus || i Lier lod forkynnde ett pannttebreff aff || Trugelss Myrre i Røgen til hannem || vdgiffuen paa 2 1/2 lissp/un/d salt landsch/yld/ || med bøgssell udj Myrre i Røgen for schyldig || bleffuen penge 7 1/2 dr: med vidre aff dato Myre - 3 Martj 1677 || Endnu samme aar forhøyet panttid med - toe rdr: den 14 Julj ||

Anno 1680 denn - 16 Decembr/is/ er rettenn || administrerit paa denn anornede tingstue || Walde i Lier offueruerendiss Konng/elig/ Ma/yestets/ fougit || erlig och welfornemme mannd S/eigneu/r Johann || von Cappellenn bøidelenssmandenn || welfornomstige Tosten Olssenn Walde med || effterschreffne laugrett || Christopher Øxsenne, Olle Egge, Hagen Egge, Erich Stopen || Peder Helgessen Sørrum och Amund Jenswold, ||

f 41b

Erlig och welfornemme mannd Tommas Madzen || paa Strømsøen lod forkynnde jt pannttebreff || aff Marren s/alige/ Daudid Sinchlarss till hannem || vdgiffuit paa en g/aa/rd i Lier kaldiss Synndre Stocher || schyldende med bøgssell off/ue/r ald g/aa/rdenn aarlig || lanndschyld jt schipund tunge jmod panntte||penge jt hundredeochtj rdr: med vidre || aff dato Sem paa Eeger den 9 Febr/uary/ 80. ||

Erlig och velfornomstige mand Christopher || Christopherssen paa Lindenis lod forkynnde jt || schødebreff paa fiirre huuder och otte schind || med bøgssell och herligh/ed/ vdj ermelte Lindenis || som den erlig och welfornemme mannd Ped/e/r || Gutormssen paa Bragenis til han/nem/ och || sin kierreste haff/ue/r vdgiffuit jmod || derforre annamede penge - 574 rdr: || med viderre aff dato Bragenis || den 2 May anno 1680. ||

Erlig och velfornomstige mænd Olle || Olssen Justad och Jnngbrit Olssen Veuerstad || lod forkynnde jt mageschifftebreff paa || jt halff schipp/un/d

tunge wden bøgssell i Veuerstad || i Lier aff H/err/ precident S/eigneu/r Lauridz Jacobssen || paa Bragenis bekommed jmod til hannem aff||stannden jt halff sch[i]p/un/d tunge med bøgssell || vdj en gaard paa Hadeland vdj || Grandn sogen, med vidre || aff dato Bragenis || den 27 Novembr/is/ || anno 1678 ||

f 42a Konng/elig/ Ma/yestets/ fougit S/eigneu/r Johann von Cappellen || lod forkynnde Hans Kong/elig/ Ma/yestets/ allernaadigste vdganngenne fororning om den || den allernaadigste paabudne consumptionz || paabud aff dato Hafnie denn || - 8 /Novem/br/is/ 1680. ||

Erlig och welfornomstige mannd Torchill Søffrens/en/ || paa Wuielstad i Lier effter en hiemsteffnings || seddell søger Joen Tormissrud Nielss || Sanndager samt Lauridz Hoffuerud och Anne || Walde for loughlig och witterlig giæld || dj for en rom tid siden haffuer annamid och || bekommid aff hanns quindiss Barbra || Haluorssdaatter som er aff henndiss daters || Marta Olssdaatters tilfalden arff || effter hendiss s/alige/ fader Olle Wuielstad || med vidre |: huor vdj dog jngen fordring || er naffngiffuen huad verre schall |: aff || dato Wuielstad den 23 /Novem/br/is/ 1680. || Hernest j retten jndgaff Torchill Wuielstad || en opschrift paa denn fordrennde giæld huor||udj Joen Tormissruud och Nils Sanndager || er jndført for j (1) koe - 4 dr: || Lauridz Huffueruud den eldre rester || paa en fossequern - 1 1/2 rdr: || Anne Valde Lier aff en brøgekielle || penge - j (1) rdr: || Denne opschrift daterit Wuielstad den || - 16 Decembr/is/ anno 1680. || Joen Tormissrud møtte och vedgich at verre dj || toe rdr: i den bekomne koe schyldig || Nilss Sanndager sagde at hand for lang tid siden || haff/ue/r betalt till Martta Olssdatter || dj tou rdr: udj den bekomne koue || Laurids Hougerud sig/e/r suarid || jntid her till förind dj alle som fich quernen || med hannem bliff/ue/r j rette steffnt ||

f 42b som er Tomiss Jaren vdj Lier hans arffuing/e/r || be/mel/te s/alige/ Tomis Jarrens sønn Haluor møtte udj rette || och sagde at hans fader haffde förind hand døde || betalt sin part i \queren/steenene, || Laurids Hoffuerud sagde fremdelliss at hand for || sin och sin s/alige/ faders part vdj quernenn || som dj vdloffuit var penge - j (1) dr: 3 £mark£r || Citant/ens/ hustrue Barbra sagde at hun solde jndførte || trende mend Tomis Jarren Lauridz Hoffuerud

|| och sin fad/e/r quernen for - 3 1/2 dr: || derpaa sagde hun at dj alle haffue betalt - 2 dr: || Anne Anderssdaatter paa Valde suarrid jmod || dette steffnemaall at hun iche haffde vdloffuit till || Lier aff den haffte brøgekiedell vidre end í (1/2) dr: || om aarrid och haffde den vdj 1 1/2 aar er - 3 £mark£r || Huorpaa hun sagde at hendiss s/alige/ mand betalte || derpaa - 3 £mark£r och selff betalte penge - j (1) £mark£r 4 s: || \Haluor/ {...} Jarren sagde at der rester ey widre paa quernen || end - í (1/2) dr: i alt || Laurids Hoffuerud sagde vill betalle sin part som || er 1/4 aff dj fordrennde 1 1/2 dr: beløber til penge - 1 1/2 £mark£r || foruden hans faders part, || Cit/anten/ j rettenn jnndgaff sin stiffdaaters Marta Olssdaters || jndsigende om en benchedyne hun aff Nils Sandag/e/r || paa den bekomne koe haffuer annamit aff jngen || dato, || Citanten paastoed en enndelig dom udj sagen, || Sagen opsatt til neste ting som aff Konng/elig/ || Ma/yestets/ fougid berammendiss vorder til huilchen || tid forrelegiss parterne igien udj rette || at møde till enndelig paakiennedsse || och da medbringe huad enhuer sig til paa|stannd och forsuar tienlig erachter, saa || schall |: nest Guds hielp :| derudinden bliffue || ordelit som loug och ret medholdig er, || Datum vt supra, ||

Sorrenschriffueren leffuerit til Haluor Jonnssen Lyngaas || H/err/ Olle Forssens panttebeff paa en fiering korns rutte?? i Lyngaas || jt breff aff Suend Haluorssen paa Eg til Jonn Lyngaas paa || siuff lissp/und/ korn i Jarren aff Bragenis || den - 26 Ap/rilis/ 40. ||

Doctor Peder Alffssen laugmand udj Tronnhjem || hanss mageschifftebreff til s/alige/ Joen Knuds/en/ Lyngaas || paa nogid gods i Lyngaas och Jarren i Lier som i || schifftebreffuit effter s/alige/ Joen Lyngaas er jnd||ført ||

f 43a

Oudenn Erichssens breff till H/err/ Olle Forssen || sogneprest i Lier paa en fierring korn i Lyng||aas, aff dato Frogner den 10 /Septem/br/is/ 1589 ||

Amud Schiegerudz panttebreff paa en fierring || i Lynngaas till Ouden Lynngaas i Lier || vdgiffuid paa Lynngaas tredie paasche||dag anno 1580 ||